

छट्ठसंगीति प्रश्नकर्ता अगमहापण्डित महोपकारक
महाशी सयादो महास्थविरं कना बिज्या:गु

काम-सुत्तन्त देशना

भाय् ह्यूम्हः

भिक्षु ज्ञानपूर्णिक

छट्ठसंगीति प्रश्नकर्ता अगमहापण्डित महोपकारक
महाशी सयादो महास्थविरं कना बिज्याःगु

काम-सुत्तन्त देशना

Dhamma.Digital

भाय् ह्यूम्हः
भिक्षु ज्ञानपूर्णिक

प्रकाशक :

सन्ति सुखावास प्रकाशन समिति

श्रीमती कान्छी महर्जन; काय्पिं भौपिं कृष्णलाल, इन्द्र कुमारी महर्जन;

गोपाल- शर्मिली महर्जन व सपरिवार

बालकुमारी, वडा नं. ९; ललितपुर

बुद्ध सम्बत् : २५४३

नेपाल सम्बत् : १११९

विक्रम सम्बत् : २०५६

इस्वी सम्बत् : १९९९

न्हापांगु संस्करण : १००० प्रति

मूल्य :

कम्प्युटर :

गोविन्द ह्युपत, रामकृष्ण सामिछाने, सुरेन्द्रकुमार राजभस्वा

न्यू नेपाल प्रेस

फोन : २५९४५०

मुद्रक :

न्यू नेपाल प्रेस

प्रधान कार्यालय :

नक्साल, नागपोखरी

पोष्ट बक्स : ८९७५ इ.पि.सी. ५४१४, काठमाडौं, नेपाल ।

फोन : ४३४८५०, ४३४७५३

व्यापारिक कार्यालय :

शुक्रपथ, न्यूरोड, काठमाडौं

फोन : २५९०३२, २५९४५०

फ्याक्स : (९७७-१) २५८६७८

प्राक्कथन

थुगु काम-सुत्तन्त

कामभूमिवासीपिं रूप वर्ण शब्द आदि पञ्च आलम्बन कामगुणत पाखें पञ्चक्वा जुइका च्वनेमाःपिं खः । इपिं आलम्बनतयसं नं अभिभूत जुइका काबुइ कया तयेथें याना चाहुइका तःगु दु । माया जालय् लाका ह्ययेका त्वःपुया तःगुथें । सत्त्वपिं इपिं आलम्बनतयपाखें न्ह्याबलें उम्के जुइत सना च्वंक च्वंक नं छको बको न्ह्यलं ब्वाका बिया तयेयः । मोह लिसे छेखे चिला च्वने मफुनिगुलिं प्रज्ञारश्मि जहाँ थिना वये मफया च्वंगु स्वभाव हे खः ।

थुगु कामसुत्तन्त उपदेशयात महोपकारक सयादो महास्थविरं सत्त्वपिन्त इपिं कामगुण न्यागू अन्धकार धर्मतय् पाखें तापाका अलरग याना शुद्ध जुइथाय् तक आचरण मार्ग लिसे जोडे याना विभिन्न उपमा ब्वया ब्यना कना बिज्याना तल ।

चाहुइका तःम्ह शत्रु नं; बिस्सुं वनेत मया कुतः ।

ब ला द्वंमखु लँयागु; द्वं खः व ला उम्हसिगु ॥

च्वंम्ह किका मलमूत्रं; स्वच्छ शीतल लः बतं ।

मछ्व सिला यच्चुक बं; लःया द्वं ला खः हे मखु ॥

धयागु कथन अनुसार महोपकारक सयादो महास्थविरं थुगु कामसुत्तन्त उपदेशय् आचरण मार्ग धयागु पिहाँ वनेगु लँयात ब्यना पाय्छि जुइक कना बिज्याना तःगुयात आचरण याना यंकेगु हे जक बाकि दनि । आचरण मया चिन्तन मयानिवं थुगु सफूयात ब्वं जक ब्वनेवं हे नं अर्थ हितकर आपालं जुइगु खँ सुनिश्चित जुल ।

संसार स्वभाव

संसारय् थहाँ वनेगु दत कि क्वहाँ वनेगु दइथें सुख दत धायेवं नं दुःख नं दइगु हे जुल । सुख व दुःख द्वन्दात्मक रूपय् वना च्वंगु दु । तर आपालं मनूतयसं सुख जुया च्वनीगु अवस्थाय् “जि गुलि सुखी जुयाच्वन; थुगु सुख गुकथं विपरीत जुइफु” धका होश मया, मस्यु । दुःख लिसे धवः दुइगु इलय् धाःसा मानसिक शक्ति क्षीण जुइका भुलुसुलु दंका थारा न्हुइका स्मृति संवेग लुइका च्वनीगु खः । “गुलि गुलि दुःख जुल उलि उलि संवेग लू” धयागु बर्मेली उखान अनुसार बिल्कुल समानगु अनुभूतित अनुभव याये दइगु जुल ।

तःतःसकं भरोसा कायेगु

सुख जुया च्वनीबले सुखया अनुभव यानाच्वना धका मसीगु काय् म्थ्याय् कलाः छैं बूँ धन सम्पत्ति यश परिवार पासाभाइ पुचलं चाःहुइका सम्पन्न जुयाच्वंगु कामगुण आलम्बनतय् प्रति ल्वःबंका मज्जा तायेका डुबे जुया चुइके यंका तःतःसकं भरोसा कया च्वनीगु कारणं हे खः । उकथं ल्वःबंका मज्जा ताया डुबे जुइका चुइका च्वना न्ह्याइपुसे च्वंच्वनीगु इलय् हे कामगुण आलम्बनत हिनामिना जुया विनाश जुयावन धाःसा शरीर व मन नित्तां क्लान्त जुइका रोगं त्वःपुइका चिलाय्मलाय् दंका विनाश जुया वने यःगु स्थिती तकं ध्यना च्वने यः ।

उकथं जुइगु “सब्बे सत्ता कम्मस्सका कम्मदायादा = सकलं सत्त्वपिं कर्म हे निजी सम्पत्ति दुपिं खः । (थःगु कर्म अनुसारं जक वया थःगु कर्म अनुसारं तुं वनाच्वन । मेम्ह लिसे छुं नं सम्बन्ध मदु) । कर्म हे अंशियार दुम्ह खः” (बांलाःगु अंश बांमलाःगु अंश धाक्व थःपिसं याना तःगु कर्मया प्रतिफल अनुसारं जक अनुभव याये मालीगु खः; सुयागुं प्रयोग लिसें नं सम्बन्ध मदु) धका प्रज्ञाज्ञान मथ्यना च्वनीगु कारणं जक खः ।

थुगु धर्मया उद्देश्य

मनुष्य स्वभाव मनुष्य छन्द (अभिलाषा) अनुसार जीवनया छगू मोडय् ध्वःदुइ यःगु थुपिं स्वभाव धर्मतयत् हटेयाना मदयेका छवये नितिं थुगु कामसुत्तन्त उपदेशय् महोपकारक महाशी सयादो महास्थविरं आपालं सत्त्वपिसं कामगुण आलम्बनय् आसक्त जुया मज्जा ताया पित्याइगु प्याः चाइगु आशाकुति जुइगु धाक्वयात हटे याना पुलाः मुक्त जुइका बी फूगुया कारण जुयाच्चंगु कथावस्तुतद्वारा; लौकिक उपमातद्वारा, स्मृतिप्रस्थान भाविता याना स्मृतिं चायेका वृद्धि यायेगु विधितद्वारा संज्ञाज्ञान विज्ञानज्ञानं अतिरिक्त प्रज्ञाज्ञान थ्यंक तकं अःपुसे च्वंगु अतिकं स्पष्टगु यथाशिघ्र ध्वःदुइका सीका थुइका चित्त बुझे जुइका काये फयेक आवश्यकगु अभिप्राय मात्रयात जक समावेश याना संक्षिप्त व सारांशय् थ्यनी कथं स्पष्ट याना दिर्देशन ब्युसे कना बिज्याना तःगु जुल ।

थुलि तक गम्भीर विस्तृत व ब्यापक जुया आदि मध्य व अन्त्य धयागु त्रिविध कल्याणं सम्पन्न जुयाच्चंगु थुगु कामसुत्तन्त देशनायात न्यना ब्वना धारण याना तये दुपिं धर्मपासा पुचः सत्पुरुषपिसं धर्मय् दुने दयाच्चंगु अर्थ अभिप्राय अनुसार भाविता याना स्मृतिं चायेका अभिवृद्धि उद्योग व अभ्यास याना यंके फया विपश्यना ज्ञानक्रम मार्गज्ञानक्रमद्वारा निर्वाण सुखयात द्रुतगतिं थ्यंक वना साक्षात्कार याना काये फइ; साक्षात्कार याना काये फयेमाः धयागु सम्यक् छन्द तीब्र आशीषद्वारा मैत्रीधर्मदान लःल्हाना बिया च्वनागु जुल ।

१३३८ ब.सं. मंसीर कृष्ण चौथी

३-९-७६

शीतु-ऊ. जीपु

अध्यक्ष

बुद्धसासनानुगह मूल समिति

यांगुन् ।

थुगु “कामसुत्तन्त देशना” सफू मौखिक उपदेशयात गथे उपदेश ब्यूगु खः अथे यथावत् रूपं हे पिथना तःगु सफू खः । म्यानमार देशय् ध्यान भावना आदि गम्भीर विषय सम्बन्धी उपदेश बीगु अवस्थाय् उपदेशकपिसं थुइके थाकुइगु विषयवस्तुतय्त धर्म श्रोतागणपिन्त थुइके बिया लुमंका धारण याना तयेके बीया निंतिं “स्मरणिका” धका गबलें सारांश गद्यया रूपय् गबलें पद्यया रूपय् धर्मश्रोतागणपिन्त उपदेश स्थलय् हे बारबार धायेके बीगु चलन दु । व हे अनुसारं थुगु सफुति नं उगु भाव संरक्षण थजू धयागु मनसाय कथं व हे खँयात “का ... धायेमाली” धका हानं हानं दोहरे दोहरे याना धायेका तःगु यथावत् कायम याना तयागु दु । थुकिं नेपाःमि ब्वमिपिन्त भति इयातुगुथें अले यक्व हे पुनरावृत्ति जुया च्वंगुथें धका मती वनीगु स्वाभाविक जुयाच्वन ।

मेगु खँ- धर्मया गम्भीर विषय उपन्यास ब्वनेथें जक ब्वनां ब्वमिपिन्त उलि लाभदायक जुइ फइमखु । थुइका लुमंका धारण याना तये फयेकेया निंतिं बारबार वहे खँयात दोहरे त्योहरे याना अध्ययन चिन्तन मनन व आवृत्ति यायेगु आवश्यक जू । अले तिनि उकिं ब्वमिपिन्त दये माःगु लाभ व फाइदा दयेफइ ।

अले हानं गुगु स्मृतिप्रस्थान ध्यान भावना विधि थुगु सफुती उल्लेख जुया च्वंगु दुः उकियात नं प्रयोगय् हया उद्योग व अभ्यास याना यंके फत धाःसा ला भ्रं हे जीवनया निंतिं अत्यन्त उपयोगी व कल्याणकारी जुइगुली छुं हे द्वन्द संशय काये थाय् दइमखु ।

भाय् हिलेगुली ब्वने न्ह्याइपुकेगु निंतिं स्वया नं मूल उपदेशकयागु भावनायात धक्का मजुइमाः, वस्पोलं बिया बिज्याये त्यंगु थःगु हे शैली-यागु सन्देशया गुलि फत उलि लिक्क थः च्वने फयेमाः धयागु भावं भाय् हिला तयागु जुया भाषा शिलिष्टता, माधुर्य व लालित्य मदया भति थथगथें जुया च्वनेफु । उकिया लागी ब्वमिपिसं क्षमा बी धयागु आशा व भलसा कया च्वनागु जुल ।

थुगु सफू पिथनेगु ज्याय् ग्वाहालि याना दीपिं प्रेस परिवार सकलयात जिगु दुनुगलं निसैंया सुभाय् व भिन्तुना ।

अस्तु ।

- भाय् ह्युम्ह

प्रकाशकपिनि पाखें

श्री कान्छा महर्जनया जन्म विक्रम सम्बत् १९८३-दँय जेष्ठ २४ गते अबुजु श्री बेखालाल- व माँ मानथकुँ महर्जनया कोखय् दकसिबे चीधिकम्ह कायया रूपय् यलया ओम् बहालय् जूगु खः । न्यादँचा तिनि दुगु क्यातूगु उमेरय् अबु मदया वंगुलिं तःधंगु घाःपाः फये माल । साधारण कृषक परिवार व छम्ह जक दाजु नापं याना स्वम्हसिगु परिवारं जीवन हनेया निंतिं तःच्वतं संघर्ष याये मालावन । उलि जक मखु, आखः ब्वने बिनेगुलिं तकं बंचित जुइका च्वनेमाल । मचाबले निसें संघर्ष याना ववं २०११ दँ निसें अप्पा उद्योगय् लगे जुया बुलुहुँ बुलुहुँ उन्नति प्रगति यानावं यंका २०२९ बि.सं. निसें चिम्नी भट्टा संचालन. यायां वया च्वंगु खः ।

बि.सं. २०३० दँ पाखे संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविर-पाखें प्रभावित जुया बुद्धधर्मय् क्वातुसे च्वंक श्रद्धा व आस्था तया, स्यायेगु, मद्यपान यायेगु चुरोट् आदि त्वनेगुलिं तकं लिचिला च्वंगु जुल ।

बि.सं. २०४२ दँय सकलें भन्तेपिं व अनागारिकापिन्त आमन्त्रण याना महापरित्राणया आयोजना याना दिल । अथे हे २०४३ दँय कथिन उत्सवया जिम्मा कया आयोजना याना दिल । २०४४ दँय बुढानीलकण्ठय् विपश्यना केन्द्रयागु ध्यान शिविरय् भाग कया दीगु दुसा श्री शाक्यसिंह विहारय् लच्छितक प्रब्रजित जुया श्रमण जीवन हना दिल । अनं लिपा नं इलय् बिलय् शंखमूल अन्तर्राष्ट्रिय भावना केन्द्रय् भाया ध्यान भावनाय् भाग कया दीगु जुल । थुगु रूपं वय्कलं थःगु भौतिक जीवन लिसें आध्यात्मिक जीवनयात नं नाप नापं न्ह्याका आत्महित व परहितया नितां ज्या याना दीगु आदर्श काये बहःगु ज्या खँत जुल ।

जन्म जूसैलि मृत्यु जुइ मा:गु शाश्वत धर्म हे जुल । ध्व संसारय सदा नं सुं नं च्वने दुगु मखु । थ:थ:गु कुशल अकुशलदि संस्कार अनुसार जीवनचक्र चा:हिला न्त्याना च्वनीगु हे जुल । थुगु हे चक्रय श्री कान्छा महर्जन नं लाना दिल । ध्व गति जीवन मुक्तिया अवस्था निर्वाणय मध्यंतल्ले सुना नं दिके फइगु मखु; छांय धा:सा कारण जुया च्वंगु अविद्या ब तृष्णाया हा प्रत्येक प्राणीया जीवनय स्वचाना च्वंगु दयावं च्वनितिनि । उकिं मुक्त जुइगु उपाय हे शुद्ध स्वच्छगु बुद्धधर्म ख: । वसोल तथागतयागु अमूल्य उपदेश ख: ।

उकिं वयक:यागु पुण्यस्मृती वयक:यात निर्वाण सम्पत्ति याकनं प्राप्त जुइमा: धयागु शुभ आशीष न्त्यब्बया थुगु “काम सुत्तन्त” उपदेश सफू सकल परिवार पाखें ग्वाहाली बिया पिब्बयेगुली दान मध्यय श्रेष्ठोत्तमगु धर्मदान याना च्वनागु जुल ।

थुगु सफू वसोल पूज्य ज्ञानपूर्णिक महास्थविरं म्यान्मारया सुप्रसिद्ध महोपकारक महाशी सयादो महास्थविरं बिया बिज्याना त:गु उपदेशयात ब: कया भाय् हिला च्वया बिज्या:गु सफू जुल । थुकी कामगुण सम्बन्धी विभिन्न रोचक विषयवस्तुत समावेश जुया च्वंगु दु । कामतृष्णां संसारय् च्वं पिं प्राणीपिन्त छु गुकथं प्रभावित याना त:गु दु; दु:ख कष्ट भोगे याका त:गु दु । उकिं मुक्त जुइत छु यायेमा: ? आदि विषयवस्तुतय् संक्षिप्तं तर दुगययेक न्त्यब्बया त:गु जुया थुगु सफू ब्वन्ना ब्वमिपिसं थ:गु जीवनयात भयानकगु तृष्णां छुटे जुइका सुख बी फयेमा:, जरा ब्याधि मरणं मुक्तगु निर्वाण सम्पत्ति नं लाभ याना काये दयेमा: धयागु शुभेच्छा प्वंका च्वनागु जुल ।

निब्बानस्स पच्चयो होतु ।

- प्रकाशक परिवार

स्व. कान्छा महर्जन

जन्म मिति : बि. सं. १९८३ जेष्ठ २४ गते

मृत्यु मिति : बि. सं. २०५५ श्रावण १८ गते

विषय-सूची

<u>ल्या</u>	<u>विषय</u>	<u>पी ल्या:</u>
अ.	प्राक्कथन	क
आ.	प्रकाशपिनि पाखें	ड
१.	स्वापु खँपु (अनुसन्धि कथन)	३
२.	इच्छा यानार्थे दत धायेवं लय्लय् ता:	४
३.	विनाश जुल कि मानसिक दुःख	६
४.	न्त्यवः न्त्यवः हे विचाः गाका तयेमा:	९
५.	कृषक ब्राह्मण (ज्यापु ब्रम्हु)	१०
६.	सुयय् तक सेंठ साहु बहनी जबले गरीब राहु	१२
७.	दुःख जुइका च्वंबले बुद्ध बिज्या:	१२
८.	भगवान् बुद्धं थुकथं उपदेश बिया बिज्यात	१३
९.	मभिंम्ह सर्पयातर्थे हे चिला च्वनेमा:	१६
१०.	धमण भिक्षुपिं लिसे अतिकं अनुकूलगु उपदेश	१७
११.	छले जुइगुया प्रतिफल	१८
१२.	कामगुण पित्याः लंके फयेकेगु अभ्यास विधि	१९
१३.	थुकथं कामगुण प्रति आसत्त जुयाच्चन धाःसा	२४
१४.	तःज्याःगु दुंगाय् (नांचाय्) लः दुहाँ वइयें	२७
१५.	(१) कामगुणत क्वँय्यें	२९
१६.	(२) लापाँय्यें नं च्वं	३०
१७.	(३) चिराग (छ्वाल्लिप्वाँय्यें) थें नं च्वं	३१
१८.	(४) हयँग्वाःयागु मिगाःथें च्वं	३२

१९. (५) म्हासयें नं च्वं	३३
२०. (६) न्यये कया तयागु सामानयें नं च्वं	३४
२१. (७) फलफुल लिसें नं उत्तें च्वं	३५
२२. (८) चुफी व त्वाकःयें नं च्वं	३६
२३. (९) भाला व शूलीयें नं च्वं	३७
२४. (१०) सर्पयागु छुर्येयें नं च्वं	३९
२५. (११) मिद्वयें नं च्वं	३९
२६. छखे चीका परित्याग विधि	४१
२७. स्मृतिप्रस्थान प्यंगू वृद्धि पहः	४२
२८. विपश्यना ज्ञानद्वारा क्लेश चीकेगु पहः	४३
२९. आर्यमार्गज्ञानद्वारा क्लेश चीकेगु पहः	४५
३०. भ्रोतापन्नं खा मस्याः	४५
३१. भ्रोतापन्नं मखू मह्ययेकु	४६
३२. विशाखसेठ कयावस्तु	४६
३३. उगग गृहपति कयावस्तु	४७
३४. उखे पारी थ्यनी कथं उद्योग	४८
३५. बाढी डुबे जुया वनीगु पहः	४९
३६. उखे पारी थ्यंक वनेगु पहः	५१
३७. कृषक निम्ह त्तिपुं विशेष धर्म लाभ याःगु पहः	५२
३८. अन्तिम उपदेश निगमन	५६

ब.सं. १३२८-दँ पुषया कृष्णपक्ष अष्टमी खुनु
सासनायैता स्फटिक महाधर्मागारय् अरगमहापण्डित
महोपकारक महाशी सयादो महास्थविरं देशना याना बिज्याःगु
सुत्तनिपात पालि अष्टक वर्गय् उद्धृत

कामसुत्तन्त उपदेश

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

अनुसन्धि-कथन

धौ कने त्यनागु उपदेश ला सुत्तनिपात पालि अष्टक वर्गय् च्वंगु
(१) नं. कामसुत्तन्त उपदेश खः । थुगु सूत्र भगवान् बुद्धं श्रावस्ती जेतवन
महाविहारय् निवास याना च्वना बिज्याःबले छम्ह ब्राह्मणयात कारण
याना कना बिज्याःगु जुल । पालि भाषं अट्टक धयागु च्यागू पुचः धयागु
अर्थय् खः । उकिं अट्टक (अष्टक) वर्ग धयागु च्यापु च्यापु गाथा दुगु सूत्र
पुचः धयागु अर्थ दुगु जुल । अथे नं थुगु वर्गय् न्ह्योने च्वंगु भागयागु प्यपु
सूत्र जक च्यापु च्यापु गाथा दुगु जुल । लिपा लिपायागु सूत्रय् ला गाथा
फ़िपु, फ़िपुलिं अप्वःगु; नीपु, नीपुलिं अप्वःगु तकं दुगु जुल । थुगु सूत्रय् ला
गाथा ६-पु जक दुगु जुल । कामयात कारण याना कना बिज्याःगु सूत्र जूगु
जुया थुगु सूत्रयात कामसूत्र धाइगु खः । सूत्र व सूत्रान्त (सुत्तन्त) धयागु
अर्थया ल्याखँ छगू हे खः । उकिं कामसुत्तन्त धका नं धाः । भगवान् बुद्धं
उपदेश याना बिज्याइगु सूत्र उपदेशत कामगुण व क्लेशतय्त चीका

छूवयेत, आर्य-मार्ग-फल-धर्मय् ध्यंक वनेत उद्देश्य तथा कना बिज्याइगु जक जुयाच्वन । ध्यान भावनाया ल्याखँ धायेमाल धाःसा स्मृतिप्रस्थान प्यंगू आदि बोधिपक्षीय धर्मतयत् अभिवृद्धि याना यंका आर्यमार्गज्ञान फलज्ञानय् ध्यंकेत जक खः । थुगु सूत्रय् ला कामगुणयात पृष्ठभूमि याना कना बिज्याना तल । गुकथं धाःसा-

इच्छा यानार्थे दत्त धायेवं लय्लय् ताः

१- कामं कामयमानस्स; तस्स चे तं समिञ्जति ।

अद्वा पीतिमनो होति; लद्धा मच्चो यदिच्छति ॥

कामं- कामना याये बहः यइपु ताये बहःगु आलम्बन कामगुण वस्तुयात; कामयमानस्स = कामना याना यइपु तायेका च्वनीम्ह; तस्स = उम्ह मिजं वा मिसायात; तं = उगु कामना याये बहःगु यइपु तायेके बहःगु आलम्बन कामगुण वस्तु; चे समिञ्जति = यदि पूवन सिद्ध जुल धाःसा; एबं सति = थुकथं कामना यानार्थे सिद्ध जुया पूवनीबले; सो मच्चो = कामना याना यइपु ताया च्वनीम्ह उम्ह मिजं वा मिसा; यदिच्छति तं लद्धा = कामना याये बहःगु उगु वस्तु आलम्बन कामगुण लाभ जूगु कारणं; पीतिमनो = प्रीति प्रमुदित प्रसन्नगु मन दुम्ह; अद्वा होति = निस्सन्देह जुइगु जुयाच्वन ।

धाये मास्ते वःगु मुख्य सारांश ला कामना याये बहःगु यइपु ताये बहःगु आलम्बन कामगुण वस्तु लाभ जुल धायेवं प्रसन्न प्रफुल्लित जुइगु निश्चय नं स्वाभाविक जुयाच्वन । व ला न्ह्याम्हसिनं सीके अःपुगु खँ जुल । छर्लंग जुइक स्पष्ट जुयाच्वन । अथे नं ल्यू ल्यू लिना वइगु दुःखकष्टत उल्लेख याये मास्ति वःगु जुया उगु स्वाभाविक रूपं जुइगु छर्लंग स्पष्टगु विषयवस्तुयात पृष्ठभूमि कथं उल्लेख याना बियागु धायेमाल ।

न्हापा न्हापा लखलख कोटानकोटि दँ न्ह्यवः नं कामना यानागु दत्त धायेवं प्राणीपिं लय्ताइगु हे जुल । लिपा लिपायागु इलय् नं कामना

यानागु दत्त धायेवं लयताइगु हे जुइ । थौयागु इलय नं कामना यानागु दत्त धायेवं लयताया हे च्वंगु दु । कामना जुइगु छु छु लय धाःबले ल्वःवनापुसे यइपुसे च्वंगु वर्ण आलम्बनत, ल्वःवनापुसे यइपुसे च्वंगु शब्द आलम्बनत, ल्वःवनापुसे यइपुसे च्वंगु गन्ध आलम्बनत, ल्वःवनापुसे यइपुसे च्वंगु नसा त्वंसा आलम्बनत, ल्वःवनापुसे यइपुसे च्वंगु थी बहःगु आलम्बनत; थुपिं हे जुल । स्पष्ट स्पष्ट धायेगु खःसा- मचाखाचात जूसा नये त्वनेगु नसा त्वंसात दत्त कि हे लयताइगु खः । मचा बुढा सकलें बांबांलाःगु वसः इसःत दत्त कि लयताइगु खः । लुं बहःत दत्त कि लयताइगु खः । बांलाःगु छें यान रथ बांबांलाःगु कारत दत्त कि लयताइगु खः । पासा भाइ परिषदपिं दत्त कि लयताइगु खः । वैवाहिक जीवनया पक्ष कलाः भात मिसा मिजं दत्त कि लयताइगु खः । कायमचा ह्यायमचा दत्त कि लयताइगु खः । ज्याखँ- जिखँ सफल जुल कि लयताइगु खः । मान पदवीत दत्त कि लयताइगु खः । थुगु विधि थुगु तरिकां कामना यानागु दत्त कि लयताइगु जक जुयाच्चन । उकियात थःगु भाषं अःपुसे च्वंक नुगलय घाना तयेत स्मरणिका छगू दयेका तया- “इच्छा यानागु कामगुण; सम्पन्न सिद्ध जुइबले । प्रसन्न प्रफुल्लित जुया; लयल्य ताइगु स्वभाव खः ।” उकियात धाये माली-

(१) इच्छा यानागु कामगुण; सम्पन्न सिद्ध जुइबले ।

प्रसन्न प्रफुल्लित जुया; लयल्य ताइगु स्वभाव खः ॥

उकथं कामना यानागु लाभ जुया लयतायेगु घयागु संसारय स्वाभाविक रूपं जुइगु स्वभाव खः । अथे नं उकथं सिद्ध सम्पन्न जुइबले स्मृतिधर्म दयेमाःगु आवश्यक जुयाच्चन । स्मृतिधर्म मदुपिं जुल धायेवं कारणवश उगु उगु कामगुणत विनाश जुया वनीबले तःसकं तःसकं मानसिक दुःखत लिसे ध्वःदुइका च्वने मालेयः । उकिं-

(२) तस्स चे कामयानस्स; छन्दजातस्स जन्तुनो ।

ते कामा परिहायन्ति; सल्लविद्धोव ह्यपि ॥

धका (वस्पोल तथागतं) उपदेश याना बिज्याःगु जुल ।

विनाश जुल कि मानसिक दुःख

कामयानस्स= कामना याना यइपु तायेका च्वंम्ह; वा=काम यान (रथ) दयाच्वंम्ह; छन्वजातस्स = उत्पन्न जुया च्वंगु न्ह्याइपु दया च्वंम्ह; वा = न्ह्याइपु ताइगु आसक्ति दिपा मदयेक लुया वया च्वंम्ह; तस्स जन्तुनो = उम्ह मिजं वा मिसायात; ते कामा = इपिं कामगुणत; चे परिहायन्ति = यदि परिहानी जुल विनाश जुल धाःसा; सो= उम्ह मिजं वा मिसा; सल्लविद्धोव = बाणं कयेका लाका च्वंम्ह चलाचार्ये; रूपति = गले जुया सुखु चिना विपरीत जुया शोक सन्तप्त जुइका, विनाश जुइका च्वनेमालीगु जुल ।

धापूया सारांश ला- थःमं कामना यानागु कामगुण आलम्बन वस्तुत सिद्ध सम्पन्न जूगु जुया लयल्य ताया न्ह्याइपुका च्वंम्ह कारणवश उगु उगु कामगुण चीजवस्तुत विनाश वा परिहानी जुयावन धायेवं उजोगु अवस्थाय् तःतःसकं नुगः पुना विनाश जुया वनेयः । उपमा कथं- बाणं कयेका लाका च्वंम्ह चलाचा तुरन्त सिना वनेमाःगुयें खः । उकी कामयानस्स- पदया अर्थयात क्लेशकाम यान दया च्वंम्ह धका नं वर्णन याना तल । थौकन्हे मनूत लँय् वनीबले गाडां नं वनीगु जुयाच्वन; सल वरिगं नं वनीगु जुयाच्वन; रेल, जहाजं नं वनीगु जुयाच्वन; मोटर कारं नं वनीगु जुयाच्वन; हवाइ जहाजं नं वनीगु जुयाच्वन; अथे हेथें कामगुण आलम्बनत ल्वःबंका यइपु न्ह्याइपु ताया च्वनीगुयात काम यान धाःगु जुल । उगु काम यानं वना च्वना धयागु उगु ल्वःबंका यइपु न्ह्याइपु ताइगु तृष्णां संसार यात्राय् वना च्वंगु जुल । मनुष्य कामगुणत ल्वःबंका यइपु न्ह्याइपु तायेका च्वनीबले कुशलकर्म नं दयाच्वन धाःसा मनुष्य लोक्य हे बारबार उत्पन्न जुया च्वनीगु जुल । दिव्य कामगुणयात ल्वःबंका न्ह्याइपु तायेका च्वनीबले कुशलकर्म नं दयाच्वन धाःसा देवलोक्य हे बारबार उत्पन्न जुया च्वनीगु जुल । उकथं जुल कि संसारं विमुक्तगु निर्वाणय् ध्यनी मखुत । आः धन धाये त्यंगु ला प्राप्त जुइ धुंकूगु कामगुण आलम्बनत लिसे न्ह्याइपु तायेका मज्जा तायाच्वंच्वन; दक्व

दक्व ई कामगुण आलम्बनतयत् जक महत्त्व बिया दिलचस्पी कया बिते याना च्वंच्वन । सिद्ध व सम्पन्न जुयाच्वंगु काम आलम्बनतयत् कारण याना “जि गुलि जक भाग्यमानी, जिगु जन्म गुलि लाभ दुगु’ आदि धका लयल्य ताया च्वनीगुथें जाःगुयात “काम यान दयाच्वन, काम यान जीवन न्त्यानाच्वन” धयागु तात्पर्य जुल ।

उकथं सिद्ध व सम्पन्न जुयाच्वंगु काम आलम्बन वस्तुतयत् मज्जा तायेका मस्त जुया च्वनीबले लाक्क छगू मखु छगू कारणं याना उगु उगु कामगुण चीजबस्तुत विनाश जुयावन धाःसा उम्ह व्यक्ति शोक विह्वल जुइका अथे च्वने थथे च्वने मदयेका विपरीत कथं विनाश जुया वनेयः । सम्पन्न जुयाच्वंगु लुं वहः इत्यादि वस्तुत लखें याना, मिं याना, खुं डाखुंतयसं याना वा हुकुमधारी जुजुं याना नष्ट भ्रष्ट जुयावन धाःसा सह यानां सह याये मफया विनाश जुया वनेयः । शोकाकुलित जुया रोग नं जुइका च्वने मालेयः । चित्त विपरीत जुया वें उईं जूसां जुयावनेयः । सिना जूसां वनेयः । तःतःसकं यःपिं काय् म्हायपिं विनाश जुया वनीबले, कलाः वा भात विनाश जुया वनीबले, यया च्वंक च्वंकं बाया वने मालीबले शोक सन्ताप जुया भयानक रूपं दुःख जुइका च्वने मालेयः । रोगं थीका च्वने मालीगु, वें उईं जुइगु, सिना विनाश जुइगु अवस्थाय् नं थ्यंक वने मालेयः । उकथं जुइका च्वने मालीगु छाय् लय् धाःबले सम्पन्न जुयाच्वंगु काम आलम्बन प्रति ल्वःवंका यइपु न्त्याइपु तायेका तःतःसकं भरोसा कया च्वनीगुलिं हे खः । उकिं-

छन्दजातस्स = चाहना जुइगु छन्द तीव्र रूपं उत्पत्ति जुइका;
 कामयानस्स = कामना याना ल्वःवंका च्वंम्ह; वा = कामना यायेगु यइपु
 तायेगु काम यानं वनाच्वंम्ह; तस्स जन्तुनो = उम्ह व्यक्तियात; ते कामा
 = सम्पन्न जुया च्वंगु उगु काम आलम्बन कामगुण वस्तुत; चे
 परिहायन्ति = यदि परिहानी जुया विनाश जुयावन धाःसा; सौ = उम्ह
 मिजं वा उम्ह मिसा; सल्लविद्धोव = बाणं कया च्वंम्ह चलाचार्ये;
 रूप्पत्ति = गले जुया विपरीत रूपं शोक सन्तप्त जुइका विनाश जुया वनीगु
 जुल धका उपदेश बिया बिज्यात ।

उकियात संक्षिप्तं धारण याना लुमंका तयेत “च्वना च्वंच्वं यइपु तायेका; विनाश जुया वनीबले । जुइका शोक सन्तप्त; विपरीत जुइ जुल ।” धका स्मरणिका दयेका तया । कामना व प्रार्थना याना तयागु सजीव निर्जीव काम आलम्बन वस्तुत लाभ जुया सन्तोष तायेका गद्गद् जुया च्वंच्वं उगु आलम्बन वस्तु स्यना विनाश जुया तना वनीबले सम्पन्न जुया च्वंबले गुलि गथे लय्लय् ताया च्वनीगु खः, उगु हे अनुपातय् शोक सन्ताप व मानसिक पीडात तःतःसकं फये मालीगु जुयाच्वन । लय्लय् ताया च्वने दुगु स्वया नं भं अप्वः मानसिक दुःख फये मालेयः । वैं उइँ जुइ मायेक सी हे मायेक तक नं दुःख जुइयः । उकिं “च्वना च्वंच्वं यइपु तायेका; विनाश जुया वनीबले । जुइका शोकसन्तप्त - विपरीत जुइ जुल” धका स्मरणिका दयेका तया । उकियात धाये माली ।

(२) च्वना च्वंच्वं यइपु तायेका; विनाश जुया वनीबले ।

जुइका शोकसन्तप्त; विपरीत जुइ जुल ॥

बाणं कयेका च्वने माःम्ह चलाचा बाणं मकःनिबले ला थःगु आलम्बनं थः हे न्ह्याइपुका च्वन जुइ । ब्याधां विष दुगु बाणं कयेकूगु जुया सी बहःगु थासय् कया बाण घुसे जुयावना छकोलनं भाराक्क गोतुला सिना वने मालीगु । थौकन्हे बन्दूकं कयेके लाना च्वंम्ह चलाचा जुल धाःसा भं जक याकनं सी माली । मनूतयसं, थःपिसं नया त्वना म्वाना च्वनेया नितिं प्राणीपिन्त लिना कयेका स्याइगु जुयाच्वन । गुलिसिनं रमभ्रमया नितिं न्ह्याइपुकेया नितिं प्राणीपिन्त लिना स्याइगु जुयाच्वन । इपिं जंगली जीवजन्तुत भयभीत जुइका जोरतोरं बिस्युं जुया छले जुयाच्वनेमाः । अथे नं छले जुया चिले चाले मफुपिं विचरा पशुप्राणीपिं बाणं कयेका बन्दूकं थीका सी माःपिं जुयाच्वन । इपिं बाण व बन्दूकं थिया सिना वनेमाःपिं विचरा पशुप्राणी चलाचातथें हे मनूत नं कामगुण आलम्बनं सम्पन्न जुया तःतःसकं न्ह्याइपुका च्वंच्वंनीबले हे लाक्क उगु

उगु कामगुण आलम्बनत परिहानी व विनाश जुया वनीबले एकदम अथे च्वने थथे च्वने मदया दुःख जुइका च्वने मालीगु खः । गुलिं गुलिंसित तःतःसकं रोगं कइगु जुयाच्वन । गुलिं गुलिं वै उइथे जुया वनीगु जुयाच्वन । गुलिं गुलिं ला सिना हे वने मायेक दुःख जुइका च्वने मालीगु जुल ।

न्त्यवः न्त्यवः हे विचाः गाका तयेमाः

उकथं दुःख जुइका च्वने माःगु छाया लय धाःबले सम्पन्न जुया च्वंगु काम आलम्बनतयत् जथाभावी मज्जा तायेका मग्नमस्त जुयाच्वंगुलिं हे खः । उकिं विनाशशीलगु काम आलम्बनतयत् न्त्यवः न्त्यवः हे धर्म हृदयंगम याना विचाः गाका तयेगु आवश्यक जू । “ययेके बहःगु यइपु तायेके बहःगु सजीव निर्जीव आलम्बन वस्तुत न्त्यागु इलय नं विनाश जुया वनेफु । थः लिसे अलग अलग जुया बाया बनेफु” धयागुयात हृदयंगम याना विचाः याना तयेगु आवश्यक जू । उकथं विचाः याये निंतिं भगवान् बुद्धं अभिण्ह सूत्रय-

सब्बेहि पियेहि मनापेहि नानाभावो विनाभावोति अभिण्हं पच्चवेक्खितब्बं- धका उपदेश बिया बिज्याना तल ।

पियेहि मनापेहि = ययेके बहःगु ल्वःवंके बहःगु; सब्बेहि = सजीव निर्जीव दक्व व्यक्ति व वस्तुत लिसे; नानाभावो = जीवित जुया च्वंच्वं हे अलग अलग बाया च्वने मालीगु नष्ट भ्रष्ट जुइका च्वने मालीगु; विनाभावो = सिना वना बाया च्वने मालीगु; भविस्सतीति = छन्हु मखु छन्हु छगू इलय मखु छगू इलय जुइतिनि धका; अभिण्हं पच्चवेक्खितब्बं = बारबार तकोमछि ज्ञानं विचाः यायेमाः, निरीक्षण यायेमाः । उकथं ज्ञानं विचाः याना तल धाःसा परिहानी व विनाश जुइगु इलय बाया च्वने मालीगु अवस्थाय तःतःसकं दुःख जुइका च्वने म्वालीगु याउंसे च्वंका च्वने फइगु जुल ।

कृषक ब्राह्मण (ज्यापु ब्रम्हु)

थुगु काम सुत्तन्तयात कने माःगुया कारण ला श्रावस्ती शहरयाम्ह ब्राह्मण कुलय् उत्पन्न जूम्ह कृषक छम्हसिनं अचिरवती खुसीया लिक्क बुँज्या याना जीवन हनाच्वन । ब्राह्मण धयागु पालियात ब्रम्हु धका थःगु भाषं धाइगु खः । उकिं छम्ह ब्रम्हु धका हे धायेनु । उम्ह ब्रम्हुया भविष्य जीवनय् लुया वइतिनिगु विषययात खना बिज्याःगु जुया भगवान् बुद्धं उम्ह ब्रम्हुया बुँ ज्याइगु थासय् बिज्याना कुशलवार्ता खँ ल्हाना बिज्यात । घनिष्टतायागु भाव दया लिपा कना बिज्याइगु उपदेशयात आदर गौरव पूर्वक न्यने दयेकेया निंतिं धायेमाल ।

“हे ब्रम्हुबाज्या, छु याना च्वना ?” धका भगवान् बुद्धं न्यना बिज्यात । उबले ब्रम्हु नं “उत्तमगु कुलयाम्ह शाक्य राजकुमार श्रमण गौतमं जिथाय् वया जिलिसे कुशलवार्ता खँ ल्हानाच्वन” धका मनन याना भगवान् बुद्ध प्रति श्रद्धा प्रसन्न ताःगु चित्त लुया वया “आयुष्मान गौतम, छ्व व पीत बुँज्याना च्वं च्वनागु का” धका लयल्य तातां लिसः बिल ।

आयुष्मान सारिपुत्रं नं “भगवान् बुद्धं कुशलवार्ता खँ ल्हाना बिज्याना च्वंगु बिना कारणय् खइमखु; महत्वपूर्णगु कारण दुगुलिं जुइमाः” धका मती वायेका उम्ह ब्रम्हुलिसे कुशलवार्ता खँ ल्हाना बिज्यात । अथे हे आयुष्मान महामौद्गल्यायनं नं खँ ल्हाना बिज्यात । महाश्रावक आयुष्मानपिसं नं उम्ह ब्रम्हु लिसे कुशलवार्ता खँ ल्हाना बिज्यात । अले कृषक ब्रम्हु नं “जि लिसे श्रमण गौतम लिसें वस्पोलया महाश्रावकपिसं नं महत्व बिया कुशलवार्ता खँ ल्हाना बिज्यात” धका आलम्बन याना तःसकं लयताया च्वंच्वन । छ्वमात बांबालाना वया च्वंबले नं भगवान् बुद्धं अन बिज्याना “गथे खः, छं छ्वबालि बांलाजू ला ?” धका न्यं बिज्यात । “बांलाजू आयुष्मान गौतम, यदि अन्त तकं

बांलाना वन धा:सा आयुष्मान गौतमयात नं भाग थला दान यायेतिनि”
धका निवेदन यात ।

प्यलाति दुगु अवस्थाय् छ्वमात त:सकं बांलाना वया फलत नं
त:सकं बढे जुया च्वंच्वन । छ्वबालि थुवा: ब्रम्हु थ:गु छ्वमात बालित
स्वस्वं त:सकं सन्तोष तायेका गद्गद् जुयाच्वन । थुगुसि ला छ्व न्हापा
न्हापा स्वया नं यक्व हे दइगु जुल । वस: इस: उगुं थुगुं उपभोग
परिभोगत न्यायेमालीतिनि आदि धका चिन्तन याना न्ह्याइपुका च्वन ।
थौकन्हे हे लया स्वयने दइन धका थुकथं विचा: याना च्वंबले लाक्क
चच्छियंकं घनघोरं वा वया बिल । अचिरवती खुसी धयागु श्रावस्ती
शहरया पूर्व पाखे लिक्कसं लाना च्वंगु दु । घनघोरं वा व:बले उगु
खुसीया ल: भयबिया वल । उम्ह ब्रम्हुया छ्वबालियात नं लखं त्व:पुया
बिया छ्वमात दक्वं लखं चुइके यंकल । छ्वबाली थुवा: ब्रम्हु थ:गु
छ्वबालि वना स्ववंबले छुं हे मल्यंक दक्वं विनाश जुयाच्वंगु जक
खन । अबले ब्रम्हुयात त:त:सकं नुग: ख्वया मानसिक दु:खत जुयावल ।
थुगु छ्वबालि द:सा तिनि दच्छियंकं नयेखनी त्वनेखनी । आ: गुकथं याना
नये त्वने जुइ च्वने यायेगु का आदि धका चिन्तना जुया सह यानां
सह याये थाकुइक त:सकं दु:ख जुइका च्वनेमाल ।

ख:, थ:पिनिगु देशय् नं खुसी लिक्क ला:गु थासय् समुद्रया धार
लिक्क दुगु थासय् लखं त्व:पुया लखंलख एकड जमीनत नाश जुइगु
जुयाच्वन धयागु खँ दैय्दसं धयाथें समाचार पत्रय् स्वये खनेदु । मेमेगु
देशय् नं अथे हे लखं त्व:पुया विनाश जुइगु जुयाच्वन धयागु न्यना सीके
दु । उकथं विनाश जुया वनीगु बुं बालिया थुवा:त कृषकत करूणा
चायापुसे च्वं । उकिं उबकतो बा= ल:यागु भयया कारणं नं विनाश
जुइका च्वनेमा: धका ग्रन्थय् धया त:गु जुयाच्वन । ल:यागु भय जक मखु
मि नया यंकीबले मियागु भयं नं दक्वदक्वं फुना वनीगु ख: ।

सुथय् तक सेंठ साहु बहनी जूबले गरीब राहु

जिमिगु (महाशी सयादोपिनिगु) जन्मस्थल जुयाच्वंगु स्वयभ्वः शहरय् छको ग्यानापुक मिं नल । २- घौतिया दुने शहर छगुलिं धयाथें मिं नयावन । उगु मी मील नं छें नं लाःम्ह मील थुवाः छम्हसिनं दिक्क चाःगु पहलं थथे धाल- सुथय् तक सेंठ साहु बहनी जूबले नमो नारायण जुल । गरीब राहु जुल । तर शुरुं निसें धन सम्पत्तिं सम्पन्न जुया च्वंपिन्त ला अपायसकं छुं च्युता काये माःगु मखु । मी नये मफुगु मेमेथाय् च्वंगु सम्पत्ति ल्यंदया च्वनीतिनि । उकिं गुलिचां मदुवं हानं उन्नति वृद्धि जुया वने फुनि ।

गरीब कृषक्या ला बुँ बालिं छुं काये मफुत धाःसा गनं हे लाभ जुइगु दइ मखुत । उकिं मानसिक दुःख जुइगु खःसा ग्यानापुक हे जुइगु सम्भावना दु । उगु अवस्थाय् उम्ह ब्रम्हु जक मखु; उगु अचिरवती खुसी धुच्छिलय् वथें हे बुँबालि नष्ट जुइकाच्वंपिं मनूत यक्व हे दुगु जुल । तर थुगु कामसुत्तन्त देशना लिसे सम्बन्धितम्ह थुम्ह ब्रम्हु जक जूगुलिं थुम्ह ब्रम्हुयात जक धन क्यना तःगु जुल ।

दुःख जुइका च्वंबले बुद्ध बिज्याः

उकथं तःसकं दुःख जुइका च्वंबले भगवान् बुद्ध वइगु छें बिज्यात । न्ह्यवः निसें घनिष्टता दया च्वने धुंकूगु जुया उम्ह ब्रम्हु नं “जित प्रोत्साहन बीत बिज्यात” धका हृदयंगम याना भगवान् बुद्धयात लासा लाया बिया स्वागत यात । भगवान् बुद्धं यथार्थ घटना सिया बिज्याःसा नं उपदेश बीया नितीं कारण लुया वयेकेत धका “गथे खः ब्राह्मण, मानसिक दुःख जुयाच्वन ला ?” धका न्यना बिज्यात । “आयुष्मान् गौतम । खः; जिगु छ्वबालि दक्वदक्वं लखं चुइके यंकल” धका निवेदन यात ।

भगवान् बुद्धं थुकथं उपदेश बिया बिज्यात

अले भगवान् बुद्धं इच्छा याये बहःगु ल्वःवंके बहःगु कामगुणत धयागु कारण पाय्छि जुइबले लुया वये यः । कारण कथंमहनिबले थुकथं हे विनाश जुइयः । थ्व नियाम (स्वभाव) धर्म हे जुल । उकिं कामगुण आलम्बन चीज वस्तुत सम्पन्न जुइबले नं तःसकं लय्ताये मज्यू । विनाश जुया वनीबले नं तःसकं नुगः मछिंके मज्यू । लोकय् मनूत न्ह्याकथं हे धनसम्पत्तित विनाश जुया वंसा नं छन्हु मखु छन्हु कर्मानुसार सर्वसम्पन्न जुया सुखीपिं नं जुइ हे फु आदि धका आज्ञा दयेका बिज्याना थुगु कामसुत्तन्त देशनायात उपदेश याना बिज्यात ।

(१) कामं कामयमानस्स; तस्स चे तं समिज्झति ।

अद्धा पीतिमनो होति; लद्धा मच्चो यदिच्छति ॥

कामं = इच्छा याये बहःगु ल्वःवंके बहःगु आलम्बन कामगुण वस्तुयात; कामयमानस्स = इच्छा याना ल्वःवंका आसक्त जुया च्वंम्ह; तस्स=उम्ह मिजं वा मिसायात; तं = उगु इच्छा याना ल्वःवंका आसक्त जुइगु आलम्बन कामगुण वस्तु; चे समिज्झति = यदि सम्पन्न जुल धाःसा; एवं सति = उकथं इच्छा जूगु अनुसार सम्पन्न जुया लाभ जुइगु घडी; सो मच्चो = इच्छा याना ल्वःवंका आसक्त जुया च्वंम्ह उम्ह मिजं वा मिसा; यदिच्छति तं लद्धा = इच्छा याये बहःगु उगु वस्तु आलम्बन कामगुणयात प्राप्त जूगु कारणं; पीतिमनो = लय्लय्ताया प्रीतिं जाःगु मन दुगु; अद्धा होति = निश्चय नं जुइगु जुयाच्वन ।

इच्छा याये बहः ल्वःवंके बहः आशक्त जुइ बहःगु कामगुण आलम्बन वस्तुतय्त कामभूमी वासी धाःपिसं इच्छा याइगु हे जुयाच्वन । ल्वःवंका आसक्त जुइगु हे जुयाच्वन । मिजं नं इच्छा याना ल्वःवंका आसक्त जुइगु जुयाच्वन; मिसां नं इच्छा याना ल्वःवंका आसक्त जुइगु जुयाच्वन । उगु इच्छा जुइगु ल्वःवनीगु सजीव निर्जीव आलम्बन वस्तु

लाभ जुल धाःसा लय्लय् ताइगु जुल । थ्व धर्मता स्वभाव हे जुल ।
उकियात—

(१) इच्छा यानागु कामगुण; सम्पन्न सिद्ध जुइबले ।

प्रसन्न प्रफुल्लित जुया; लय्लय् ताइगु स्वभाव खः ॥

इच्छा याये बहःगु कामगुणत ला यक्व हे दु । आः थुम्ह ब्रम्हुयाके
ला वं ज्याना तःगु बुँ व छ्वबालित हे जुल । वयागु छ्ववमात तःतःमा जुया
वृद्धि जुया वया च्वंगु खना नं व लय्लय् ताया च्वं च्वन । फलत ज्वाय्
ज्वाय् सया खने दया वयाच्वंगु खना नं लय्लय् तायाच्वन । व “इच्छा
यानागु काम गुण; सम्पन्न सिद्ध जुइबले । प्रसन्न प्रफुल्लित जुया; लय्लय्
ताइगु स्वभाव खः” धका धया तःथे हे जुल । मेमेगु चीजवस्तुत इच्छा
याइम्ह व्यक्ति उगु इच्छा यानागु प्राप्त जुल धाःसा अथे हे लय्लय् ताये
दइगु जुल । विवाह बन्धनयात ल्वःम्ह इच्छा दुम्ह व्यक्तियात इच्छा
यानाथे लाभ जुल धाःसा लय्लय् ताये दइगु जुल । गुलिसिया काय्मचा
म्ह्याय्मचा दया लय्लय् ताये दइगु जुल । न्ह्यागु थःजु थःम्हं इच्छा
यानागु दत धाःसा लय्लय् ताये दइगु हे जुयाच्वन । तर साधारण
व्यक्तिपिस उगु सम्पन्न जूगु आलम्बन चीज वस्तुत विनाश जुया वनीबले
लय्लय्ताइगुया अनुपातय् वा व स्वया नं अप्वः नुगः मछिनिगु शोक
जुइगु दुःखत अनुभव याये माले यः । उकिं भगवान् बुद्ध उम्ह ब्रम्हुयात-
तस्स चे कामयानस्स; छन्दजातस्स जन्तुनो ।

ते कामा परिहायन्ति; सल्लविद्धोव रूपति ॥

आदि धका स्वाकं उपदेश बिया बिज्यात ।

कामयानस्स = इच्छा याना ल्वःवंका च्वंम्ह; वा = इच्छा यायेगु
ल्वःवंकेगु धयागु काम यान दयाच्वंम्ह; छन्दजातस्स = उत्पन्न जुयाच्वंगु
ल्वःवंकेगु छन्द दयाच्वंम्ह; वा = ल्वःवंकेगु आसक्त जुइगु दिपा मदयेक
दया वयाच्वंम्ह; तस्स जन्तुनो = उम्ह मिजं वा मिसायात; ते कामा = उगु

उगु कामगुणत; चे परिहायन्ति = यदि भंग वा परिहानी जुयावन धा:सा; सो = उम्ह मिजं वा मिसा; सल्लविद्धोव = बाणं कयेका च्वनेमा:म्ह चलाचार्ये; रूपति = गना वना विपरीत जुया सन्तप्त जुइका विनाश जुइगु जुल ।

थ:म्हं प्राप्त याना तयागु आलम्बन कामगुण चीजवस्तुतलिसे सन्तोष जुया लयताया च्वंगु इलय् तुं ल:यागु भयं, मियागु भयं, मभिपिं जुजुपिनिगु भयं, खुं डाखुंतयगु भयं वा वाफय् गोफय्यागु भयं, भुखाय् व्वइगु भयं इपिं कामगुण आलम्बन चीजवस्तुत सजीव प्राणीपिं आकाभाकां नाश विनाश जुयावन धा:सा बाणं कयेका च्वनेमा:म्ह चलाचार्ये हे चित्तत भुगुलुं च्वना विपरीत जुया विनाश जुयावनेय: । आ: थुम्ह ब्रम्हु ला थ:गु छ्वबालि ल:यागु कारणं विनाश जूगुलिं त:त:सकं मानसिक दु:ख जुइका च्वने माल । उजोगु नं धव: दुइका च्वने माले य:गु लोकधर्म स्वभाव हे ख: धका सीका, मन याउँसे च्वनेमा: धका भगवान् बुद्धं थुगु गाथा उपदेश बिया बिज्या:गु जुल । ल:यागु भय धयागुलिं गबले गबले मनुत नं सा म्ये तिरश्चीन पशुत नं चुइके यंका विनाश जुइय: । व लिसे तुलना याना स्वल धा:सा बुँ बालि उलि विनाश जूगु भतिचा तिनि का धका आश्वस्त जुइकेथाय् नं दनि धायेमाल । उकी स्मरणिका ला- “च्वना च्वंच्वं यइपु तायेका; विनाश जुया वनीबले । जुइका शोकसन्तप्त; विपरीत जुइ जुल” ख: । उकियात हाकनं धायेनु ।

(२) च्वना च्वं च्वं यइपु तायेका; विनाश जुया वनीबले ।

जुइका शोक सन्तप्त; विपरीत जुइ जुल ॥

उकथं उत्पत्ति विनाश जुइ य:गु लोकधर्म ब्रम्हुया थ:गु प्रत्यक्ष अनुभव जुयाच्वन । व न्त्यव: थ:गु छ्वबालि सम्पन्न जुया बांलाना च्वंगु अवस्थाय् ला त:त:सकं ल्व:वंका सन्तोष तायेका लयताया च्वंगु ख: । अथे ल्व:वंका लयताया च्वंबले लाक्क हे वयागु थ:गु छ्वबालि लखं याना

विनाश जुया वंगु खना अथे याये थथे याये मदयेका अतिकं नुगः ख्वयेका च्वनेमाल । व न्ह्यवः निसें थथे उत्पत्ति विनाश जुइयः धयागु लोकधर्म स्वभावयात निरीक्षण याये मलाःगुलिं हे खः । न्ह्यवः निसें लोकधर्म धर्मस्वभावयात निरीक्षण याना तःतःसकं ल्वःवंका लय्ता मवयेकुगु जूसा गुलिखे गुलिखे सह याये फइगु लँ दु । उकिं कामगुण आलम्बनतयगु सम्बन्धय् अति जुइक मज्जा तायेगु लय्तायेगु न्ह्याइपु तायेगु मदयेकेया निंतिं निरीक्षण यायेत; फयावन धाःसा कामगुण आलम्बनतयत् बिल्कुल परित्याग याये फयेक निरीक्षण यायेत भगवान् बुद्धं हानं थुकथं स्वाकं उपदेश विया बिज्यात ।

मभिंम्ह सर्पयातथें हे चिला च्वनेमा

३- यो कामे परिवज्जेति; सप्पस्सेव पदा सिर्रो ।

सो मं विसत्तिकं लोके; सतो समति वत्तति ॥

यो = सुं गुम्ह व्यक्तिं; कामे = इच्छा याये बहःगु ल्वःवंके बहःगु आलम्बन कामगुण वस्तुतयत्; परिवज्जेति = चीका छ्वइगु जुयाच्वन । कामगुण सम्बन्धी दुःख ध्वःदुइके मयःम्ह व्यक्तिं उगु ल्वःवंके बहःगु इच्छा याये बहःगु आलम्बन कामगुणवस्तुतयत् ल्वःमवंकुसे चीका छ्वयेमाः; परित्याग यायेमाः । गुकथं धाःसा -

सप्पस्स सिर्रो = सर्पयागु छ्वयौयात; पदा = तुतिं मन्हुइक मध्वायेक; परिवज्जेति इव = छले याना चीका छ्वयेथें हे चीका छ्वयेमाः । मभिंपिं सर्पत दुगु प्रदेशय् जुल धाःसा धू धाःत कचंमचं जुया च्वनीथासय्, घाँय्मात सिमाचात कचंमचं जुया च्वनीथासय् बनेबले सर्पयात मन्हुइक मध्वायेक विशेष ध्यान तया छले जुइमाः । मभिंम्ह सर्पयात ध्वःदुया खनाच्वन धाःसा उम्ह सर्पयागु छ्वयौयात मन्हुइक मध्वायेक छले यायेमाः । गुलि फत उलि तापाक्क चिला वनेमाः । अथे हे थें ल्वःवना पुसे च्वंगु इच्छा याये बहःगु कामगुणतयत् चीका छले याना च्वनेमाः ।

श्रमण भिक्षुपिं लिसे अतिकं अनुकूलगु उपदेश

व संसारवद्वदुक्खतो मोचनत्थाय= संसारचक्रयागु दुःखं मुक्त जुइया नितिं चीवरवस्त्र धारण यानाच्चवना धयागु श्रमण भिक्षुपिं लिसे अतिकं अनुकूलगु उपदेश जुल । संसारचक्र दुःखं मुक्त जुइ यःसा सर्प न्याइ धका ग्याःथें हे कामगुण आलम्बनतयत् ल्वःवंकीगु आसक्त जुइगु क्लेशत उत्पन्न मजुइक चीका छले याना च्वने ल्वः जू । छुं गथिं जुया चिलां चिले मफया सेवन याना च्वंगु भोजन चीवरवस्त्र सयनाशन वासःतयगु सम्बन्धय् नं ल्वःवनीगु मज्जा ताइगु क्लेशत उत्पन्न मजुइक भाविता याना चायेका सेवन यायेगु आवश्यक जू । कमसेकम प्रत्यवेक्षण ज्ञानं निरीक्षण याना सेवन यायेगु आवश्यक जू । प्रतिकूलगु लुँ वहः आदि वस्तुतयत् लाभ जुइ कथं उद्योग याये मल्वःगु ला अतिकं हे स्पष्ट जू । अनलि रमभूमत वना स्वमवनेया नितिं विसभाग आलम्बनतयत् मज्जा तायेगु ल्वःवंकेगु कथं मस्वयेगु धयागु नं अतिकं हे स्पष्ट जू । अजागु कामगुण आलम्बनतयत् कल्पनां तकं नं चिन्तन मयायेया नितिं छगू मखु छगू भावनाद्वारा निरन्तर भाविता याना चायेका हृदयंगम याना च्वनेगु नं आवश्यक जू । यदि ल्वःवनावल इच्छा जुयावल धाःसा नं निरीक्षण याना वा भाविता याना चीका छ्वयेगु नं आवश्यक जू । व श्रमण भिक्षुपिं व भावनाधर्म उद्योग व अभ्यास यानाच्चपिं योगीपिन्त अनुकूलगु उपदेश जुल ।

घर गृहस्थी च्वनाच्चपिं मनूतय् नितिं जुल धाःसा ला नसा त्वंसा पुंसा च्वंसालिसे सम्बन्धितगु चिले अःपु मजुगु आलम्बन कामगुणतयत् चीका छ्वयेमाः, परित्याग याना छ्वयेमाः धायेबले पाय्छि मजुयें जुयाच्चन । तर घरगृहस्थी बसे याना च्वंच्चंम्ह ब्रम्हुयात कारण याना भगवान् बुद्धं स्वयं कना बिज्याना तःगु उपदेश जूगु जूया नितिं अनुकूल कथं काये हे माली । गुकथं धाःसा-घर गृहस्थी त्याग याना भिक्षु जुइ फूसां

बांलाः जू । भिक्षु जुइ मफूसा नं उपदेश न्यना च्वंच्वं भावनाधर्म उद्योग व अभ्यास याना च्वंच्वं यायेबले कामगुण आलम्बनतयूत गुलि फत उलि तापाका तयेगु बांलाः जू । उकथं नं मखुत धाःसा नं कामगुणतयूगु दोषयात भाविता याये फत निरीक्षण याये फत धाःसा नं कामगुण आलम्बनत विनाश जुया हिना मिना जुइगु अवस्थाय् छुं भतिचा सां मनय् सान्त्वना दयेफु । उकिं घर गृहस्थी बसे यानाच्वंपिं मनूतय्सं नं थुगु उपदेशयात फयांफक्व अनुशरण याना आचरण याये निंतिं कना बिज्याःगु खः धका हे कायेगु ल्वइ ।

मभिंम्ह सर्प खना ग्याःथें हे कामगुणतयूत भय कया फयांफक्व छले याना चीका छ्वबये फयेकेत कना बिज्याःगु उपदेश जुल ।

उकथं छले जुइबले छु गुजोगु प्रतिफल दु लय् धाःबले -

छले जुइगुया प्रतिफल

सप्पस्स सिरो=सर्पया छ्वयौयात; पढा = तुतिं मन्हुइक मथ्वायेक; परिवज्जेति इव = छले यायेगुथें; यो = सुं गुम्ह ब्यक्तिं; कामे = इच्छा याये बहःगु, ल्वःवंके बहःगु आलम्बन कामगुण वस्तुतयूत; परिवज्जेति = चीका छ्वइगु जुयाच्वन । सो = उकथं चीका छ्वइम्ह ब्यक्ति; लोके = लोकय्; वा = लोक धयागु कामगुण आलम्बन धाक्वलय्; विसत्तिकं = फिजे जुया प्यपुने यःगु; इमं = थुगु तृष्णायात; सतो = शारीरिक चहल पहल आदियात कार्यान्वयन याक्व पतिकं चायेका; वा = चायेकीगु कारणं याना; समति वत्तति = परित्याग व छले याना अतिक्रमण याना वने फइगु जुयाच्वन ।

कामगुण आलम्बनतयूत छले याना परित्याग याना आचरण याये फत धाःसा कामगुण धयागु लोकय् न्यकनं फिजे जुया प्यपुना कत्ताना च्वने यःगु तृष्णायात परित्याग यायेगु कथं अतिक्रमण याना पुला वने फइगु जुयाच्वन । थुगु थासय् लोकया स्वरूप अपायलोक मनुष्यलोक

दिव्यलोक स्कन्धलोक आदि रूपं महानिद्वेस्य वर्णन याना तल । व अपाय-
भूमि मनुष्यभूमि देवभूमि दयाच्वंगु ल्वःवनापुसेच्वंगु इच्छा याये बहःगु
कामगुणतयत् धाये त्यंगु खः । उकिं थन “लोक धयागु कामगुण आलम्बन
धाक्वल्य” धका अर्थ उल्लेख याना तथा । उगु ल्वःवंके बहःगु इच्छा
याये बहःगु कामगुण आलम्बन धाक्वल्य फिजे जुया प्यपुना कत्ताना
मज्जाताये यःगु ल्वःवंके यःगु कामतृष्णायात चीका छ्वये फइगु हटे याये
फइगु व अतिक्रमण याना पुला वने फइगु जुयाच्वन । उगु काम
आलम्बनतय् प्रति ल्वःमवंनिगु प्यमपुनिगु जुल धाःसा तःसकं सुख दइगु
जुल । इपिं कामगुणतयत् धात्थे उत्तमगु बांलाःगु धका भाःपिया ल्वःवंका
मज्जा ताया च्वंगुलिं इमित प्राप्त जुइ कथं नं माले मालाच्वन । प्राणया
बाजि तथा समेतं माले मालाच्वन । तःसकं दुःख खः । इपिं कामगुणत
विनाश जुल हिना मिना जुल धाःसा नं तःतःसकं नुगः तये मजिया दुःख
जुइका च्वनेमाः । इपिं कामगुणतयत् मभिम्ह सर्प भाःपाः भयानक
घृणास्पद धका मती तथा च्वंसा इमित मालेम्वाल, संरक्षण याना
च्वनेम्वाल । गुकिं याना दुःख शान्त जुया सुख जुइगु खः । इपिं कामगुणत
विनाश जुयावनी धका नं धन्दाकाये म्वाल । विनाश जुया वंसा नं
मानसिक दुःख जुइ मखुत; याउँक सुखं च्वने फइगु जुल ।

कामगुण पित्याः लंके फयेकेगु अभ्यास विधि

उकिं इपिं कामगुण आलम्बनय् फिजे जुया प्यपुना कत्ताना च्वने
यःगु काम आलम्बन चिसवाः वया च्वनीगु तृष्णायात चीका मदयेका
छ्वयेका छ्वये फयेकेत अतिक्रमण याना वने फयेकेत प्रयास यायेगु
आवश्यक जू । गुकथं प्रयास यायेमाली ल्य् धाःसा सतो = स्मृतिं चायेकां;
बा = स्मृतिं चाःगु कारणं; समति वत्तति = बांलाक अतिक्रमण याना वने
फइगु जुयाच्वन ।

उकी सतो = स्मृतिं चाः धयागु गुजोगु लय् धाःसा काये = रूप समूह शरीरय्; कायानुपस्सना सतिपट्ठानं = रूप समूह शरीर धका भाविता यायेगु कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानयात; भावेन्तो = बृद्धि जुइकीम्ह व्यक्ति; सतो = स्मृतिं चाःम्ह जुल आदि धका स्मृतिप्रस्थान ४-गू बृद्धि यानाच्चन धाःसा स्मृतिं चाःम्ह जुया च्वंगु विषय महानिदेस पाली वर्णन याना तयातल । अले हानं उकथं स्मृतिं चायेका च्वनेगु धयागु नं छुंको बको जक छुं क्षण जक मखु; कामक्लेशतयत् हटे याना छ्ववये मफुतल्ले दिपा मदयेक स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । उकिं थुगु सूत्रया अन्तिम गाथाय् “सदा सतो= न्ह्याबलें स्मृतिं चायेका” धका कना तया बिज्याःगु जुल । थुगु गाथा थुगु पादय् ला आखःत च्यागः पूवना च्वंगु जुया उगु सदा पदयात तये मफइगु जुया “सतो=स्मृतिं चायेका” धका थुलि जक कना तया बिज्याःगु जुल । अर्थयागु तात्पर्य कथं ला उगु अन्तिम गाथा लिसे एकसमान हे जुयाच्चन । उकिं “सतो=चानं न्हिनं न्ह्याबलें स्मृतिं चायेका” धयागु अर्थ ग्रहण यायेमाः ।

उकिं वना च्वनेगु इलय् जुल धाःसा प्रत्येक पलाखय् दिपाः मदयेक स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । दना च्वनेबले जुल धाःसा नं स्थिरं दना च्वनागु निसें कया प्रकट रूपय् खने दया वक्वयात दिपा मदयेक स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । फेतुना च्वनेबले जुल धाःसा नं फेतुइगु निसें कया प्रकट रूपय् खने दया वक्वयात दिपा मदयेक स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । मेगु विशेष छुं चायेकेगु मन्त धाःसा प्वाथय् फुले जुइगु सुके जुइगु निसें टन्के जुया कसे जुया हलचल जुया च्वंगु शारीरिक आकार प्रकारयात दिपा मदयेक स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । गोतुला च्वनेगु अवस्थाय् जुल धाःसा गोतुलेगु निसें कया प्रकट रूपय् खने दया वक्वयात दिपा मदयेक स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । अबले नं विशेष छुं मन्त धाःसा प्वाःयागु फुले जुइगु सुके जुइगुयात हे दिपा मदयेक स्मृतिं चायेका वना च्वनेगु खः । कयकुंकेगु

च्वकंकेगु संकेगु मरम्मत यायेगु दत धाःसा नं इमित स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । थुगु विधिं शारीरिक आकार प्रकार रूप समूहयात स्मृतिं चायेका स्यूगु कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानयात जूसा नं वृद्धि याना यंका च्वनेमाः ।

त्यानुइगु पुइगु स्याइगु क्वाता क्वातां म्हुइगु इत्यादि अनुभव जुइगु वेदना प्रकट रूपय् खने दयावल धाःसा नं उगु वेदनायात भाविता याना चायेका स्यूगु वेदनानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानयात वृद्धि याना यंका च्वनेमाः । कल्पना चिन्तना प्रकट रूपय् खने दयावल धाःसा नं उगु चित्तयागु आकार प्रकारयात भाविता याना चायेका स्यूगु चित्तानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानयात वृद्धि याना यंका च्वनेमाः । खनीगु ताइगु इच्छा जुइगु ल्वःवनीगु आदि स्वभाव धर्मत प्रकट रूपय् खने दयावल धाःसा नं उगु स्वभावधर्मतयत्त भाविता याना चायेका स्यूगु धर्मानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानयात वृद्धि याना यंका च्वनेमाः । उकथं दिपा मदयेक भाविता याना स्मृतिं चायेका प्यंगू स्मृतिप्रस्थानयात वृद्धि जुइका दिपा मदयेक स्मृतिं चायेका च्वन धाःसा उगु कामतृष्णायात अतिक्रमण याना वने फइगु जुयाच्वन । गुकथं लय् धाःबले-

फुले जुयाच्वन, सुके जुयाच्वन, फेतुना च्वना आदि धका भाविता याना चायेका चायेका च्वक पतिकं काम आलम्बनय् चित्त ध्यंक मर्वनिगु जूया निितिं इच्छा जुइगु ल्वःवनीगु तृष्णा उत्पन्न जुइगु अवसर मदया नं शान्त जुयाच्वनीगु जुल । इच्छा याये बहः ल्वःवंके बहःगु काम आलम्बनयात खनीबले ताइबले ध्वःदुया सिया च्वनीबले नं खना च्वना, ताया च्वना, ध्वःदुयाच्वन, सियाच्वन आदि धका भाविता याना चायेका अनित्य दुःख अनात्म स्वभावयात सिया खना च्वनीगु कारणं इपिं काम आलम्बनतय् प्रति इच्छा जुइगु ल्वःवनीगु उत्पन्न जुइगु अवसर मदइगु कथं नं शान्त जुया च्वनीगु जुल । व विपश्यनाद्वारा आलम्बनानुशययात

चीका हटे याना च्वंगु हे जुल । अले हानं लुयावक्व आलम्बनतयत् उकथं भाविता याना चायेका च्वंच्वं विपश्यना ज्ञान छिपे जुया आर्यमार्गं ज्ञानद्वारा निर्वाणयात साक्षात्कार याना वनीगु जुल । उकथं साक्षात्कार याना वनीगुली श्रोतापत्तिमार्गं सकृदागामि मार्गतद्वारा अपायय् कुतुं वंके फूगु कामतृष्णा मोटागु छाःगु कामतृष्णा धयागुयात खंके मफयेक हा नापं प्यदंक चीका हटे याना वनीगु जुल । अनागामि मार्गद्वारा कामतृष्णा धाक्वयात निर्मूल जुइक चीका हटे याना वनीगु जुल । अरहत् मार्गद्वारा इच्छा जुइगु ल्वःवनीगु धाक्वयात बिल्कुल लुया वये मफइकथं चीका हटे याना वनीगु जुल । उगु आर्यमार्गं प्यंगूद्वारा चीका हटे याना छ्वइगु ला सन्तानानुशय धयागु मूल हाः तृष्णायात परित्याग याना अतिक्रमण याना वंगु हे जुल । उकथं ल्वःवंके यःगु मज्जा ताये यःगु तृष्णा धाक्वयात बिल्कुल चीका हटे याये फइथाय् अतिक्रमण याये फइथाय् तक भाविता याना चायेका वने निंतिं भगवान् बुद्धं-

सो = मभिंम्ह सर्प समानं भयभीत जुइका पञ्च आलम्बन कामगुणतयत् अलग्ग याना तइम्ह उम्ह व्यक्तिं; लोके = लोकय्; वा = लोक धयागु कामगुण आलम्बन धाक्वलय्; विसत्तिकं = फिजे जुया प्यपुना कत्ताना च्वने यःगु; इमं = थुगु तृष्णायात; सतो = स्मृतिं चायेका; वा = स्मृतिं चाःगु कारणं; समत्ति वत्तति = परित्याग याना छले जुया अतिक्रमण याना वने फइगु जुल- धका कना बिज्याःगु खः । उकियात-

सर्प खना चिलेगुथें; तोता कामत धाक्व नं ।

कत्ताना मच्चं प्यपुना; अतिक्रमण जुइ जुल ॥

धका स्मरणिका दयेका तया । उकियात धायेमाली-

(३) सर्प खना चिलेगुथें; तोता कामत धाक्व नं ।

कत्ताना मच्चं प्यपुना; अतिक्रमण जुइ जुल ॥

मभिंम्ह सर्पयात तुतिं मन्हुइक मथ्वायेक छले याना च्वनेथें इच्छा
याये बहः ल्वःवंके बहःगु आलम्बन कामगुणतयूत छले याना परित्याग
याना छूवल धाःसा काम आलम्बनत प्रति न्यंकभनं प्यपुना कत्ताना च्वने
यःगु तृष्णायात अतिक्रमण याना पुला वने फइगु जुल धयागु मतलब
खः । उगु स्मरणिका स्वया नं पूपूर्वक धायेगु जुल धाःसा ला-

(३-क) कामगुण सर्पथें खः; भालपाव मनुष्य नं ।

भयभीत जुया जुया; चिला चिला वनेबले ॥

(३-ख) लोक दक्कं फिजे जुया; प्याः चायेकीगु तृष्णा व ।

चायेका भाविताद्वारा; पुला वने फइ जुल ॥

धका नं धायेफु । कामगुण लिसे स्वापु दुगु दुःख मयः खः धयागु जूसा
मभिंम्ह सर्पयातथें हे ग्याना घृणा तायेका छले जुया चिला च्वनेमाल । तर
सत्त्वपिं कामगुण खना मभिंम्ह सर्पयातथें भयभीत मजू; मर्याः । बांलाःगु
नस्वाःगु स्वर्वायातथें चिचि पापा याना माने याना च्वनीगु जुयाच्वन । उकिं
कामगुण लिसे स्वापु दुगु दुःखय् थ्यंका थ्यंका च्वनेमाः । उकथं दुःख
जुइका च्वनेमाःगु प्रक्रिया लिसें कामगुणयागु स्वरूप उल्लेख याना क्यना
बिज्याये मास्ति वःगु जुया-

४- खेत्तं बन्धुं हिरञ्जं वा; गवस्सं दासपोरिसं ।

थियो बन्धु पुथुकामे; यो नरो अनुगिज्झति ॥

५- अबला नं बलीयन्ति; महन्ते' नं परिस्सया ।

ततो नं दुक्खमन्वेति; नावं भिन्नमिबोदकं ॥-

धका कना तथा बिज्यात ।

खेत्तं = बूयात; बन्धुं = बालियात; वा = छें दनेगु जग्गा
बालि ज्यायेगु जग्गा आदि जग्गायात; हिरञ्जं वा = लुं वहः इत्यादि छें
दुनेयागु चीज पदार्थयात; गवस्सं = द्रहं सलः आदि सजीव सम्पत्तियात;
दासपोरिसं = दास कर्मचारी परिषद् समूहयात; थियो = मिसातयूत;

बन्धू= ज्ञाती बन्धु इष्ट मित्र पासा भाइपिन्त व; पुथु कामे = अन
 अतिरिक्तगु आपालं ल्वःवनापुसे च्वंगु इच्छा याये बहःगु आलम्बन
 कामगुणतयत्; यो नरो = गुम्ह व्यक्ति, अनुगिञ्जति = सदा सर्वदा
 प्यपुना कत्ताना आसक्त जुया च्वनीगु खः; नं = उम्ह कत्ताना आसक्त
 जुया च्वम्ह व्यक्तियात; अबला = दुर्बलपिं क्लेशतयस्; बलीयन्ति =
 बलशक्ति दुपिथें जुया साला जवर्जस्ति याना सास्ति बिया अभिभूत याइगु
 जुयाच्वन ।

युकथं कामगुण प्रति आसक्त जुयाच्वन धाःसा-

बुँ बालि लुँ वहः आदि निर्जीव कामगुण चीज पदार्थतय् प्रति
 आसक्त जुयाच्वन धाःसा नं अले हानं द्वहं सलः आदि सजीव पदार्थत, दास
 कर्मचारी ज्यामित, मिजंत जूसा गृहपत्नी मिसात, मिसात जूसा गृहपति
 मिजंत काय् म्ठ्यायुपिं थुजोपिं सजीव कामगुणतय् प्रति आसक्त जुयाच्वन
 धाःसा; उकथं कामगुणत प्रति आसक्त जुया मज्जा ताया प्यपुना च्वपिं
 मिसा मिजं व्यक्तितयत् उगु कामगुण लिसे स्वापु दुगु क्लेशतयस् अभिभूत
 याना सास्ति याये यःगु जुयाच्वन । गुजोगु क्लेशतयस् सास्ति याये
 ययाच्वन लय् धाःसा उगु उगु कामगुणतयत् मज्जा तायेकीगु आसक्त
 जुइगु लोभ क्लेशतयस् नं फलाना थासय् वनेमाल फलानागु ज्या
 यायेमाल आदि धका अन्हे पन्हे याना सास्ति याये यःगु जुयाच्वन । इपिं
 कामगुणत तनावनी विनाश जुयावनी धका धन्दाकया नुगःमछिना वइगु
 मन सुख मदइगु दौर्मनस्य लिसें सह याये मफइगु द्वेष क्लेशतयस् नं
 सन्ताप व कष्ट बीका सास्ति याये यःगु जुयाच्वन । इपिं कामगुणत
 विनाश जुया वनीबले नं उगु मनसुख मदइगु व द्वेष क्लेशतयस् अथे च्वने
 थथे च्वने मदयेका शोक सन्ताप जुइके बिया सास्ति याये यःगु
 जुयाच्वन । मान, ईर्ष्या, मात्सर्यथें जाःगु थुजोगु क्लेशतयस् नं सास्ति याये
 यःगु जुयाच्वन ।

उजोगु क्लेशतय्सं सास्ति याना च्वनीगु इपिं शक्तिशाली जुया च्वंगुलिं ला धाःसा इपिं क्लेशत अबला = बलशक्ति दुपिं मखु । बलशक्ति मदुसा छु कारण्य् सास्ति याये फयाच्वंगु लय् धाःबले कामगुणतय् प्रति आसक्त जुया च्वनीपिं व्यक्तपिं श्रद्धा, वीर्यं, स्मृति, समाधि व प्रज्ञा धयागु बलशक्ति मदुपिं जुया दुर्बलपिं क्लेशतय्सं अभिभूत याना सास्ति याये फूगु खः । छाया लय् धाःसा दुनिथे दुनिथे च्वंगु पुलां जुया जीर्ण जुया च्वंगु पुलांगु छैयात दुर्बलगु फसं कयेका थुना वनीथे तं खः । थुगु कथनद्वारा श्रद्धा आदि बलशक्ति मदुम्हसित दुर्बलपिं राग द्वेषादि क्लेशतय्सं दबे याना ब्वत्यला अभिभूत याना सास्ति याये यःगु जुयाच्वन । हृदयंगम याना निरीक्षण प्रत्यवेक्षण यायेगु भावना कर्मतद्वारा श्रद्धादि बलशक्ति दया च्वम्हसित ला इपिं क्लेशतय्सं सास्ति याये मफु धयागुयात स्पष्ट याना ब्यना विज्याःगु जुल ।

अथे जुया क्लेशया बशय् लिना वनाच्वने मालाच्वनतिनि धाःसा श्रद्धादि बलशक्ति कमजोर जुयाच्वनतिनि धयागु सीका श्रद्धादि बलशक्ति सम्पन्न जुइकथं उपदेश न्यनेगु भावनाधर्म हृदयंगम यायेगु भावनाधर्म उद्योग व अभ्यास यायेगुद्वारा प्रतिरोध याये फइकथं मरम्मत याना यकेगु आवश्यकता दयाच्वन ।

अनं हानं-

एनं = कामगुणतयत् ल्वःबंका आसक्त जुयाच्वम्ह उम्ह व्यक्तियात; परिस्सया= पिनेयापिं व दुनेयापिं शत्रुतय्सं; महन्ति = न्हुत्तु न्हुया सास्ति याइगु जुयाच्वन ।

कामगुणतयत् ई चुलुचुलु बंका च्वनीम्ह व्यक्तिं शत्रुभय दयाच्वंगु थासय् नं वना माला माला लजगाः याना च्वनेमालीगु जुयाच्वन । उकथं माला जुयाच्वनेबले सिंह धुं भालु सर्प आदि दुगु थाय्त जुल धाःसा उजोपिं पशुप्राणी तिरश्चीन बाह्य शत्रुतय्सं नं सास्ति याये यःगु जुयाच्वन ।

गामय् दुने शहरय् दुने हे जूसा नं असुरक्षितगु थासय् जुल धाःसा खुँ डाखुँ आदि बाह्य मनुतं शत्रुतयसं नं सास्ति याये यःगु जुयाच्वन । आर्थिक क्षेत्रय् प्रतिस्पर्धी जुयाच्वपिं पिनेयापिं मनुष्य शत्रुतयसं नं सास्ति याये यःगु जुयाच्वन । अले हानं इपिं कामगुणतयत् माला मिला जुयाच्वनेबले थजु; तना तिना बिनाश जुया मवनि कथं संरक्षण याये मालीगु अवस्थाय् थजु; अधर्म पूर्वक याये लात धाये लात बिचाः याये लात धाःसा कायदुश्चरित्र वचीदुश्चरित्र मनोदुश्चरित्र धयागु अकुशलकर्मत उत्पन्न जुइगु जुयाच्वन । इपिं अकुशलकर्मतयसं तुरन्त नं मभिंगु प्रतिफल बिद्या सास्ति यायेयः । लिपायागु भवसंसारय् प्यंगू अपाय आदी थ्यंके बिद्या नं सास्ति यायेयः । इपिं दुश्चरित्र अकुशलकर्मत ला थःके दुनेच्वपिं आन्तरिक शत्रुत जुल । उकिं “परिस्सया= पिनेयापिं दुनेयापिं शत्रुतयसं; एनं = कामगुणतय् प्रति ल्वःबंका आसक्त जुया च्वनीम्ह उम्ह व्यक्तियात; महन्ति = न्हुत्तु न्हुया चुं चुं थला सास्ति याइगु जुयाच्वन” धका कना बिज्याःगु जुल । उकियात पतिचा हाकलं धारण याना लुमका तये नितिं “जुइबं आसक्त कामगुणय्; जबर्जस्ति त्यला त्यला । अभिभूत याका हानं; फयेमाः सास्ति व कष्ट नं ।” धका स्मरणिका दयेका तया । उकियात धाये माली ।

(४) जुइबं आसक्त कामगुणय्; जबर्जस्ति त्यला त्यला ।

अभिभूत याका हानं; फयेमाः सास्ति व कष्ट नं ॥

कामगुण आलम्बनतयत् धात्थे ज्यू भिं उत्तम भाःपाः ल्वःबंका ई चुलुचुलु बंका च्वनीम्ह व्यक्तिं प्यंगू स्मृतिप्रस्थान आदि बोधिपक्षीध धर्मतयत् वृद्धि याये फइमखुगु जुल । उद्योग व अभ्यास याये फइमखुगु जुल । थुजोगु उपदेशत न्येनेत तकं गम्भीरभाव प्रबल व तीक्ष्णभाव मदइगु जुल । उकिं उजोम्ह व्यक्तियाके श्रद्धा वीर्यं स्मृति समाधि व प्रज्ञा धयागु बलशक्तित मदया प्रतिरोध शक्ति मदइगु जुल । इच्छा दुगु कामगुणत परिपूर्ण जुयाच्वनीबले नं तःतःसकं च्वय्च्वय् धाया लयताया च्वनेयः ।

परिपूर्ण मज्जुल विनाश जुल धाःसा नं तःतःसकं मन सुख मदयेका नुगः
मच्छिनिगु जुल । उकथं जुइका च्वने माःगु श्रद्धादि प्रतिरोध शक्ति मद्गु
जुया दुर्बलपिं क्लेशतयसं बलशक्ति दुपिंथें जुया दबे याना क्वत्यला सास्ति
याःगु फयाच्वनेमाःगु जुल । अनं हानं उकथं प्रतिरोध शक्ति मद्गुलिं याना
पिनेयापिं व दुनेयापिं शत्रुतयगु सास्तियात नं फयाच्वनेमाःगु जुल । उकथं
विभिन्न क्षेत्रय् सास्ति नं फयाच्वनेमाःगु जुल । उकथं विभिन्न क्षेत्रं सास्ति
फयाच्वने माःगुलिं कामगुणतय् प्रति आसक्त जुयाच्वन धाःसा
इपिं कामगुणत लिसें दुःखत नं स्वाकं तुं लिना वइगु हे जुयाच्वन । अथे
जुया

तःज्याःगु डुंगाय् लः दुहाँ वइथें

ततो = उकथं दुर्बलपिं क्लेशतयसं शक्तिमानथें जुया दबे याना
क्वत्यला सास्ति याइगु, दुने पिनेयापिं शत्रुतयसं सास्ति याइगु कारणं; नं =
उम्ह व्यक्तियाथाय्; बुक्खं = प्रत्यक्ष दुःख व सांसारिक दुःख पुचः; अन्वेति
= लित्तुलिना वयाच्वनीगु हे जुल । (लित्तुलिना वइगु प्रक्रिया गथे च्वंलय्
धाःबले) भिन्नं = तःज्याना च्वंगु; नाबं = नांचाय् दुने; उदकं = लः;
अन्वेति इव = अटूट रूपं दुहाँ वया लिना वयाच्वनीथें हे जुयाच्वन । थुगु
उपमा ला खुसी, धःचा खुसी, समुद्रय्, दहलय् नांचां वये वने
यानाच्वनीपिसं भं अप्वः थुयाच्वनी ताः । जल मार्गं नांचाय् च्वना वना
च्वंच्वं उगु नांचा छगू मखु छगू कारणं याना तःज्यात धाःसा उगु
तःज्याथासं लः अटूट रूपं दुहाँ वइगु जुल । तःज्याःगु ह्वः चिह्वःचा
जूसा लः भति भति दुहाँ वइ । तःज्याःगु ह्वः तह्वः जुल धाःसा यक्व हे
लः दुहाँ वइ । अथे हेथें कामगुणतय् प्रति ई चुलुचुलु वंका ल्वःवंका
च्वनीम्ह व्यक्तिलिसे दुःखत, कामगुणत नाप नापं स्वाकं तुं लिना वया
सास्ति यानाच्वनीगु जुल । यक्व यक्व ल्वःवंका ई चुलुचुलु वंकाच्वन
धाःसा यक्व यक्व हे लिना वया सास्ति याना च्वनीगु खः । तः ज्याःगु

हृवःगंगु नांचाय् च्वना वनीम्ह व्यक्तिये हे क्लेशत शत्रुतय्गु कारणं याना दुःख जुइका च्वनेमालीगु खः । कामगुण आलम्बन चीजवस्तुत माला जुयाच्वने मालीगुलिं नं दुःख जुइका च्वनेमाः । दया वःगु कामगुणतयत् संरक्षण याना च्वने मालीगुलिं नं दुःख जुइका च्वनेमाः । मेपिसं लुटे याना यंकी धका तना तिना वनी धका धन्दा सूता काये माला नं दुःख जुइका च्वनेमाः । लःभय, मिभय, खुँ डाँखुभय आदि कारणं विनाश जुया हिना मिना जुयावनीगुलिं नं तःतःसकं दुःख जुइका च्वनेमाः । इपिं कामगुणत लिसे स्वापु तथा क्लेशत उत्पन्न जुयावया नं दुःख जुइका च्वनेमाः । इपिं क्लेशत अकुशलकर्मतय्गु कारणं नर्कभूमि आदिस थ्यंकवना नं तःतःसकं दुःख जुइका च्वनेमाः । उकिं भगवान् बुद्धं तःज्याःगु नांचा हृवःगंगु नांचायागु दुने लःत अटूट रूपं दुहाँ वया च्वनीये हे कामगुणत ल्वःवंका ई चुलुचुलु वंकाच्वंम्ह व्यक्तियात क्लेश दुःख दुने पिनेयापिं शत्रु दुःखतय्सं दिपा मदयेक लित्तुलिना सास्ति याना च्वनीगु जुल धका छर्लंग रूपं प्रकट जुइक उपदेश याना बिज्याःगु जुल । उकियात पतिचाहाकलं धारण याना लुमंका तयेत “तःज्याःगु नांचिगु दुने; दुहाँ वइगुथे लः निरन्तर । दुःख धाक्व लित्तुलिना; वइगु जुल निरन्तर ।” धका स्मरणिका दयेका तथा । उकियात धायेमाली-

(५) तःज्याःगु नांचिगु दुने; दुहाँ वइगुथे लः निरन्तर ।

दुःख धाक्व लित्तुलिना; वइगु जुल निरन्तर ॥

कामगुणत प्रति आसक्त जुया च्वंम्हसित तःज्याःगु नांचिगु दुने लः न्ह्याबलें दुहाँ वया च्वनीगुथे हे क्लेशया कारणं उत्पन्न जुइगु दुःखत व दुने पिनेयापिं शत्रुतय्गु कारणं उत्पन्न जुइगु दुःखतय्सं अटूट रूपं लित्तुलिना सास्ति याइगु जुयाच्वन । अथे जुया इपिं दुःखतय् पाखें मुक्त जुया वनेत कामगुणतयत् चीका हटे यायेमाःगु विषयय् भगवान् बुद्धं थुकथं हानं स्वाकं उपदेश बिया बिज्यात ।

(६) तस्मा जन्तु सदा सतो; कामानि परिवज्जये ।

ते पहाय तरे ओघं; नावं सित्वाव पारगु ॥

तस्मा = कामगुण प्रति ल्वःवंका आसक्त जुयाच्चन धायेवं दुःखत
पलाचा पतिकं लित्तुलिना वया सास्ति यानाच्चनीगु जुयाच्चन धयागु उगु
कारणं; जन्तु = दुःखं छुटे जुइ यःमह व्यक्ति; सदा = चान्हन्निहं न्ह्याबलें;
सतो = कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान आदिद्वारा स्मृतिं चायेका; कामानि =
ल्वःवंके बहः इच्छा याये बहःगु आलम्बन कामगुणतयत्; परिवज्जये =
स्वतन्त्र रूपं छुटे जुइ दयेक चीका छले याना हटे यायेमाःगु जुल ।

न्ह्योनेयागु भागया गाथा गाथाय् क्यना वयाथें कामगुण आलम्बन
वस्तुतय् प्रति इच्छा याना ल्वःवंका आसक्त जुया च्वनीमह व्यक्तियात
दुर्बलपिं क्लेशतय्सं नं क्वक्वत्यला जबर्जस्तिं सास्ति याना च्वंच्वन ।
पिनेयापिं शत्रुतय्सं नं सास्ति याना च्वंच्वन । कायदुश्चरित्र आदि दुनेयापिं
शत्रुतय्सं नं सास्ति याना च्वंच्वन । शारीरिक व मानसिक दुःखत
सांसारिक दुःखतय्सं नं निरन्तर लित्तुलिना सास्ति याना च्वंच्वन । उकथं
विभिन्न क्षेत्रं सास्ति यानाच्चंगुलिं याना सास्ति जुइका च्वनेमाल
धयागुयात ज्ञानं भाविता याना खंका कामगुण आलम्बनतयत् पूर्ण रूपं
परित्याग याना छूवयेमाःगु जुल । थुगु थासय् कामगुणतय्गु दोषयात
क्यना तःगु मेगु सुत्तन्त उपदेश कथनत नं बाकिदनि । इमित नं समावेश
याना क्यना यंके । गुकथं क्यना तल लय् धाःसा-

(९) कामगुणत ववँय्थें

अट्ठकङ्कलूपमा कामा बहुदुक्खा बहुपायासा; आदीनवो एत्थ भिद्यो ।

कामा = इच्छा याये बहः ल्वःवंके बहःगु आलम्बन कामगुणत;
अट्ठकङ्कलूपमा = ला हि मदया च्वने धुंकूगु ववँय्थें जुयाच्चन । बहुदुक्खा
बहुपायासा = आपालं दुःख व पीडायात उत्पन्न जुइके यः । एत्थ = थुपिं
कामगुणय्; आदीनवो = दोष; भिद्यो = आपालं दयाच्चन ।

कामगुणत ला हि मदुगु क्वँय्थें हे मज्जा ताये बहः मजू । दुःख कष्टत आपालं दयेका बी यः । अथे जुया दोषत जक आपाः दयाच्चन । क्वँय्थें च्वंगु गथे धाःसा- प्राणी हत्या याइम्ह ब्यक्तिं क्वँय् छक्कूयात ला हि दक्वं सुच्चुसे च्वंक तुना कया लिक्क लिक्कसं पिया आशा कया च्वनीम्ह कवंचाम्ह खिचाचित वांछ्ववया बिल धाःसा उम्ह कवंचाम्ह खिचाचां उगु क्वँय्यात लय्लय् तातां स्वात्त ब्वांवना वांन्या वनीगु जुल । ला हि छुं हे मदये धुंकूसा नं लाहियागु बास दया च्वंगुलिं वांन्यात, न्ह्यल, नुन याना च्वनीगु खः । वया थःगु इं याना रस दुगुथें जुइगु जुयाच्चन । यदि वया थःगु ईं मदुगु जूसा छुं हे मज्जा ताये बहः जुइ मखु । उम्ह कवंचाम्ह पित्याःम्ह खिचां उगु क्वँय्यात वांन्याना तयेवं तुं वयागु पित्याः तना वनीगु खः ला ? आहार धातु पूवना प्वाः जाया वनीगु खः ला ? पित्याः नं तनी मखु । ल्हवना नं वइ मखु । मेमेगु नसा नसात ममाःसे उगु क्वँय्यात जक न्ह्यया च्वंच्वन धाःसा दुःख व कष्ट जुइका च्वनेगु हे जक जुइ । उगु पित्याःम्ह खिचायागु क्वँय्थें हे कामगुणत नं सेवन याना च्वंम्ह ब्यक्तिं ल्वःवंकेगु व मज्जा तायेगु याना च्वंगु कारणं याना जक भियें ज्युथें जुयाच्चंगु खः । उम्ह पित्याःम्ह खिचायात थःगु इं याना (क्वँचय्) रस दया वया च्वंगुथें हे जक खः । थःगु शरीरय् जक मज्जा तायेगु मदुगु जूसा कामगुण आलम्बनत भ्याः भति नं मज्जा ताये बहः जुइ फइमखु । म्ह मफुम्ह बिरामी ब्यक्तियात छुं आलम्बन नं मज्जा ताये बहः मजुइगुथें हे खः । उकिं कामगुण आलम्बनत ला हि मदये धुंकूगु क्वँय्थें हे मज्जा ताये बहः मजू । उकिया नितिं माला जू संरक्षण या, धन्दा सूतां का, सन्ताप जुइका च्वं, जुया दुःखत हे आपाः जुयाच्चन धका निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना कामगुणतयत् परित्याग याना वांछ्ववया छ्ववयेमाः ।

(२) लापाँय्थें नं च्वं

“कामा= इच्छा याये बहः ल्वःवंके बहःगु आलम्बन कामगुणत;
मंसपेसूपमा= लाग्वारा लापाँय्थें नं च्वं” आदि धका नं कना बिज्यात ।

समानता गुकथं लय् धा:सा-लापाँय् छपाँय् गिद्ध छम्हसिनं वा इमा छम्हसिनं क्वाना यंकल धा:सा मेमेपिं गिद्धत इमातय्सं उगु लापाँय् प्राप्त याये मास्ति वयेका उम्ह क्वाना यंकूम्ह गिद्ध वा इमायात लित्तुलिना क्वात्तुक्वाना कुतिं न्याना च्वनीगु जुल । क्वाका न्याका च्वनेमा:म्ह गिद्ध वा इमां सह याये मफइबले उगु लापाँय्चित तोता बीगु जुल । मेम्ह छम्हसिनं उगु लापाँय् लाना कया ब्वयेक यंकीगु ख: । उगु अवस्थाय् मेमेपिं गिद्धत इमातय्सं उगु लापाँय्चित लाना कया ब्वयेक यंकूम्ह गिद्ध वा इमायात हानं लित्तुलिना क्वाना न्याना बीगु जुल । थुगु हे विधिं लापाँय् ब्वयेक यंकूम्ह गिद्ध वा इमां क्वाइगु न्याइगु फयेमा:गु जुल । लापाँय् तोता छ्वइम्ह गिद्ध वा इमा क्वाइगु न्याइगु फयेम्बाक मुक्त शान्त व सुखी जुइगु जुल । अथे हेथें कामगुणत प्व:चिना त:म्हसित मेमेपिसं मौका चूलायेवं सास्ति याइगु ख:, लुटे याना काइगु ख: । ध्व ला त:सकं स्पष्ट जुयाच्वंगु जुल । आर्थिक क्षेत्रया संसारय् थजु, राजनीतिक क्षेत्रय् संसारय् थजु, गृहस्थाश्रमया संसारय् थजु सम्पन्न जुयाच्वं पिं मनूतय्त सम्पन्न मजूपिं मनूतय्सं मौका दत धा:सा लुटे याना काये निंतिं चिन्तन याना च्वनीगु जुल । धात्थें लुटे नं याना काइगु जुयाच्वन । धार्मिक क्षेत्रय् तकं भाग्यमानीपिं व्यक्तिपिं नां दंपि प्रख्यातपिं व्यक्तिपिन्त मनोवृत्ति हीनपिं व्यक्तिपिसं अवसर चूलात कि हमला यायेगु लुटे यायेगु निंतिं चिन्तन याना च्वनीगु दयाच्वन तिनि । अथे जुया कामगुणतय्त लापाँय्थें हे सास्ति फयेमालीगु लुटे याका च्वनेमालीगुया कारण, दु:खया कारण हे ख: धका निरीक्षण प्रत्यवेक्षण याना नं परित्याग याना तोता छ्वयेमा: ।

(३) चिराग (छ्वालिप्वॉय्) थें नं च्वं

न्हापा न्हापायागु युगय् थौकन्हेथें टर्च लाइट धयागु मदु । उकिं बहनी लँय् वनेमाल धा:सा पँ बलाचातय्त थजु वा कथिचातय्त थजु मुंका चिना उगु पँयागु चिराग वा कथिचिगु चिरागयात च्याका उगु

मियागु जलं वनेमाः । उजोगु मियागु पुचःयात चिराग धाइगु खः । घाँयतयत् म्हु चिना दयेका तःगु उजोगु चिरागयात (तिणुक्क) धका पालिं धाइगु खः । उगु चिरागयात ज्वना फसं ह्वाः पाखे वन धाःसा फय् वइगु कारणं याना चिरागयात वा छ्वालिप्वाँय्यात तत्क्षणय् तुरन्त हे छ्वायेका मनूयात नं छ्वायेका वनेयः । उगु छ्वालिप्वाँय्यात मत्वःतल धाःसा उगु छ्वालिप्वाँय् ज्वना तःम्ह मनूयात छ्वायेके यःथें हे कामगुणत प्वःचिना तःम्ह ब्यक्तियात नं इपिं कामगुणतयसं दुःख बी यः । उकिं “कामा-कामगुणत; तिणुक्कूपमा = छ्वालिप्वाँय् समान खः” धका भगवान् बुद्ध कना बिज्याःगु जुल । अथे जुया उगु छ्वालिप्वाँय् (चिराग) उपमाद्वारा निरीक्षण प्रत्यवेक्षण याना नं कामगुणतयत् परित्याग याना तोता छ्वायेमाः ।

(४) ह्यँग्वाःयागु मिगाःथें च्वं

“कामा- कामगुणत; अङ्गारकासूपमा = सच्छिद्धू हाकः गाःवंगु ह्यँग्वाःयागु मिगाःथें च्वं” धका नं कना बिज्यात । दना च्वय् ल्हाः चक्कंका तइम्ह मनूयागु हाकः धिक प्रमाणयात छ्धू धका धाइ । न्याकू ति दइगु जुल । सच्छिद्धू धायेबले न्यासःकू दुगु जुल । उगु सच्छिद्धू गाःवंगु गालय् दुने राके जुइक ह्वाना ह्वाना छ्वाय्याच्वंगु ह्यँग्वाः नं जायेक दुगु जुल धाःसा उगु ह्यँग्वाः मिगाःया लिक्क तक नं वनेत ग्यानापुसे च्वं । थः स्वया बलशक्ति दुम्ह मनू निम्हसिनं छ्खे छ्खे लप्पु ज्वना उगु ह्यँग्वाःयागु मिगालय् वांछ्वाये यंकल धाःसा मग्वाःला ? मुक्त जुया बिस्सुं वनेत दक्वदिक्वं बल पिकया जबर्जस्तिं सने म्वाल ला ? कामगुणत धयागु नं उगु ह्यँग्वाःयागु मिगाःथें हे ग्यानापुसे च्वंगु जुल । उकिं उगु मिगाःथें हे ग्यानापुसे च्वं धका निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना नं कामगुणतयत् परित्याग याना तोता छ्वायेमाः ।

(५) म्हगसथें नं च्वं

“कामा = कामगुणत; सुपिनकूपमा = म्हगस समान नं जुयाच्वन”
धका नं भगवान् बुद्धं उपदेश याना बिज्यात । म्हगस धयागु (सकसिनं)
म्हंके नंगु हे जुइमाः । भिंगु म्हगस खनीबले उकथं म्हगस म्हनावं च्वंतले
ला धात्थें धात्थें धका हे मती वनीगु खः । लय्लय् नं ताया च्वने यः । तर
न्ह्यलं चाया दना वयेबले म्हगसय् खना च्वंगु छुं नं दइ मखुत । अथे हे
थें कामगुण आलम्बन चीज पदार्थत सेवन व अनुभव याना च्वंतले ला
खःथें ज्यूथें भाःपिया च्वनीगु खः । सिधया वनीबले धाःसा छुं नं दइ मखुत । इपिं
कामगुणतयत् अनुभव यायेत माला जुइमाःगु उद्योग व्यापार याना
जुइमाःगुलिं दुःख कष्ट सी माःगु जक आपाः दया च्वनीगु खः । व तःसकं
स्पष्ट जू । साःगु नसा छता दयेकेत अतिकं दुःख कष्ट सिया माला जुइमाः,
ज्या याना जुइमाः । नयेबले म्ये च्वकाय् पलख जक रस दया नुना छुवये
धुनिबले छुं नं मज्जा तायेगु मदये धुंकीगु जुल । स्वयेगु न्यनेगु नंतुनेगु
धीगु कामगुणत नं थथे हे खः । स्वया न्यना नंतुना धिया च्वंतले छुं समय
जक खः ज्यू धका भाःपिया च्वनेमाः; सिधया वनीबले छुं छता नं ज्यू भिं
धयागु मद्दु । उकिं कामगुणतयत् “म्हगसथें हे छुं क्षण तक जक भोग याये
खनिगु जुल । दुःख कष्ट फयेमाःगु जक आपाः जुयाच्वन” धका निरीक्षण
प्रत्यवेक्षण याना नं परित्याग याना तोता छुवयेमाः । कामगुणया दोषतयत्
निरीक्षण याये नितिं क्यना तःगु (५) गू उपमा सिधया वन । उकियात
पतिचा हाकलं धारण याना लुमंका तये नितिं “क्वँय्, लापाँय् निथी;
छुवालिप्वाँय्मि । ह्यँग्वाःमि अले; म्हगस जुल” धका स्मरणिका दयेका
तया । कामगुणत मज्जा ताये बहःगु ला हि बिल्कुल मद्दुगु क्वँय्थें नं च्वं;
प्वःचिना ब्वयेक यंका च्वंम्ह गिद्ध वा इमायात क्वाका न्याका तइगु
लापाँय्थें नं च्वं; निथी धयागु उगु उपमा निथीथें च्वं धयागु भाव खः ।
अनंलि छुवालिप्वाँय् मिथें नं च्वं; ह्यँग्वाःमियागु गाःथें नं च्वं; म्हगसथें नं
च्वं धयागु भाव खः । का उगु स्मरणिका धायेमाली-

(७) क्वँय, लापाँय निथी; छ्वालिप्वाँय मि ।
ह्चँवाः मि अले; म्हगस जुल ॥

(६) न्यये कया तयागु सामानर्थे नं च्वं

कामा = कामगुणत; याचितकूपमा = न्यये कया तयागु सामान
समान जुल “धका नं कना तया बिज्यात । रिक्कापी कपत हे थजु, वसः
इसः हे थजु, तिसा तासात हे थजु, मेपिके न्यये कया उपभोग यानाच्चन
धाःसा वयागु ई पूवनेवं वस्तु थुवायाथाय् लःल्हाये यंकेमाः । पलख जक छुं
समय तक जक उपभोग याये खं । मण्डले शहरर्थे जाःगु गुलिं गुलिं शहरय्
विवाह मंगल आदि उत्सव सभा कार्यत हनेबले लुँ हीरा तिसा वसःत
मदुपिसं इपिं चीज वस्तुत न्यये कया पुना पाना जुइमाः धाःगु न्यने दु ।
उजोगु सभा सिभाय् धन सम्पत्ति मदुसा नं पुना पाना तइगु ज्वाररर
ज्वाररर च्वं धाइ । व पुना पाना तःबले ला तःसकं शोभा दु; बांला
चितिकक च्वं । तर उकिया थःगु ई जुइगु अवस्थाय् इपिं न्यये कया तःगु
चीज वस्तुतय्त उकिया थुवाःयाथाय् हानं लित तये यंकेमाः । न्ह्याबले
उपभोग याये मदु । पलखया नितिं छुं ईया नितिं जक उपभोग याये दु ।
कामगुणत धयागु नं उगु न्यये कया तयागु चीज वस्तुर्थे हे छुं समय तक
जक उपभोग याये दु । न्ह्याबले उपभोग याये दुगु मखु । थौं थःगु सम्पत्ति
जुया च्वंसा नं कन्हे जुइबले थःगु सम्पत्ति मखुसे तना तिना नं वनेयः ।
लःभय, मिभय, खुँ डाखुँ भय, राजभय आदिया कारणं विनाश व हिना
मिना जुया नं वनेयः । विवाहित छज्वः जुल धाःसा अलग अलग नं छुटे
जुया वने यःगु दयाच्चन । अन्तिमय् सिना वनीगु अवस्थाय् इपिं कामगुणत
दक्कयात नं परित्याग याना तोता वनेमाः । उकिं “कामगुणत न्यये कया
तयागु चीज वस्तु समान” धका कना बिज्याःगु जुल । ध्व नं तःसकं
पाय्छिगु उपमा हे खः । कामगुण सेवन यायेगु धयागु थः याकचां जक

सेवन यानां ज्यूगु मखु । सजीव निर्जीव पिनेयागु आलम्बन वस्तुत लिसे जोडे जुया उपभोग व सेवन याये माःगु खः । पिनेयागु आलम्बनत लाभ मजुल मन्त धाःसा सेवन याये फइमखु । इपिं कामगुणतयूत आशा आशा जक काकां नं मानसिक दुःख जुया च्वंच्वने यः । अले हानं न्यये कया तयागु वसःइसः तिसा तासातयूत थुवाःयाथायू लित बी मयंकुसे पुना पाना उपभोग यानाच्वनं धाःसा सामान थुवालं आपालं परिषदपिनि दथुइ नं जबर्जसिं हानं लित यंका बी यः । उकथं लित कायेका च्वने माःम्हसिया इज्जत बना मछालापुसे च्वंका अनर्थं जुया तःतःसकं मानसिक पीडा फयेमाले यः । उकथं हे कामगुणतयूत जिगु जिगु धका तःतसकं मज्जा ताया ल्वःवंका च्वनीम्हसित लुँ वहः हीरा मोति बुँ बालि छैँ इत्यादि निर्जीव कामगुणत; विवाहित मिजं मिसा परिवार इष्ट मित्र आदि सजीव कामगुणत इपिं कामगुणत भय उपद्रव अन्तराय छगू छगुलिं याना विनाश जुयावन धाःसा बाया बिया वन धाःसा मज्जा ताया ल्वःवंका आसक्त जुयाच्वंम्ह व्यक्तिं तःतःसकं मन स्यंका च्वने मालेयः । छगू मखु छगू रोगं नं हयेका वयेयः । वैं उइँथे नं जुया वनेयः । आकाभाकां नं सिना वनेयः । अथे जुया “कामगुणत छुं समयया नितिं पलख उपभोग यायेत न्यये कया तयागु चीज वस्तुथे हे छुं समयया नितिं पलख उपभोग याये दइगु जुयाच्वन” धका निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना नं कामगुणतयूत परित्याग याना तोता छुवयेमाः ।

(७) फलफूल (सिसाबुसा) लिसैं नं उत्तैच्वं

मनू छम्हसिनं फल दुगु सिमायू थहाँ बना फलफूल खाना नया च्वंबले लाक्क मेम्ह छम्ह मनुखं फलफूलत इच्छा जुया वया उगु सिमायात मूहा निसैं पालाच्वन धायेनु । उकथं पाला च्वंच्वंबले सिमायू च्वयू च्वना च्वंम्ह मनू काचाकाचां वहाँ वयेमाली । फलफूलत ई चुलुचुलु वंका च्वना वहाँ मवःसे च्वंच्वन धाःसा उगु सिमा गोतुला

वनीबले उम्ह च्वय् च्वम्ह मनू नं कुतुं वया ल्हाः तुति जूसां त्वःधला वनी;
सी माःसा सिना जूसां वनी । कामगुणत नं उम्ह मनूयात ध्वःदुइका बी
यःगु सिका छ्वयेके यःगु फलफूलत समान जुयाच्वन । कामगुणतय्त
त्याग याये मफुसे ई चुलुचुलु वंका च्वनीम्ह आसक्त जुया च्वनीम्ह
व्यक्तियात शारीरिक दुःख मानसिक दुःख विभिन्न प्रकारया दुःखत
उत्पन्न जुइका बी सः । व बदमास डाखुंतय्सं चीजवस्तुत कया मनू
स्याना वंगु पहः; इतिहासय् जुजुयात स्याना जुजु जुया वंगु पहः;
शक्तिशालीपिं जुजुपिसं शक्तिहीनपिं जुजुपिन्त युद्ध याना लुटे याना वंगु
पहः; कतपिनि कलाः ययेकुम्ह व्यक्तिं भातयात स्याना अधिकारय् तःगु पह
आदि रूपं प्रत्यक्ष वर्तमान जीवनय् दुःख बीगु पहलं नं स्पष्ट जू ।
कामगुणतय् नितिं अकुशलकर्म याये लाना नर्क तिरश्चीन प्रेत जुया लिपा
लिपायागु जन्मय् दुःख जुइका च्वने मालीगु पहलं नं स्पष्ट जू । कामगुणत
त्याग याना भावनाधर्म उद्योग व अभ्यास याये मफया संसारय् दुने बार
बार तकोमछि उत्पन्न जुया जुया बुढा बुढी जुइमाःगु रोगं कयेका
च्वनेमाःगु सिना च्वनेमाःगु विलाप याना च्वनेमाःगु आदि रूपं तःतःसकं
दुःख जुइका च्वनेमाःगु पहलं नं स्पष्ट जू । उकिं भगवान् बुद्धं
“कामा = कामगुणत; रुक्खफलूपमा = फलफूल समान जुयाच्वन” धका
नं कना बिज्यात । उकथं नं दोषतय्त निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना
कामगुणतय्त परित्याग याना तोता छ्वयेमाः ।

(द) चुफी व त्वाकःथें नं च्वं

कामा = कामगुणत; असिसूनूपमा = चुफी व त्वाकः समान
जुयाच्वन” धका नं कना बिज्यात । असि = तलवार; धयागु मनू, द्रहं, म्ये,
दुगु, फैचातय्त पाला स्याये ज्यूगु तःहाकःगु तलवार खः । सून = धयागु
उकथं पाला स्यायेबले व्वय्यागु दिपु त्वाकः खः । स्याका च्वनेमालीपिं
द्रहं म्ये दुगु फैत उजोगु तलवार व त्वाकः खना अतिकं ग्याना च्वनीगु

जुइमाः । न्हापा न्हापायागु युगय् मृत्युदण्ड फयेमाःपिं मनूतयत् नं उजोगु
 त्वाकलय् गःपः दिका खड्ग धयागु तःहाकःगु तलवारं पाला स्याइगु
 खः । उकथं स्याका च्वनेमालीम्ह व्यक्ति उगु तलवार व त्वाकः खना
 मग्याः जुइला ? तःतःसकं ग्याका च्वनीगु जुइमाः । वर्तमान युगय् फाँसी
 बिया मृत्युदण्ड बीका च्वनीपिं नं फाँसीयागु त्छता खना ग्याना च्वनीगु
 जुइमाः । थुपिं लिसे तुलना याना नं सीके फु । कामगुणत नं उगु चुफी व
 त्वाकःथे हे ग्यानापुसे च्वं । कामगुणया नितिं राजदण्डत फये माला
 गःपःत्वाः ल्हाका सिना वनेमाःपिं मूल कथं परीक्षण याना स्वल धाःसा
 कामगुणया कारणं हे खः । कामगुणं स्यानाच्वन धका धायेफु ।
 कामगुणया नितिं अकुशलकर्मत याये लाना प्यंगू अपायय् ध्यंका स्याका
 च्वनेमाःगु गःपः त्वाः ल्हाका च्वनेमाःगु नं कामगुणया कारणं हे खः ।
 कामगुणतय् प्रति ई चुलुचुलु वंका च्वंगुलिं संसारय् दुने बारबार तकोमछि
 उत्पन्न जुया छगू मखु छगू विधि कथं सिना वना च्वनेमाःगु नं
 कामगुणया कारणं हे खः । उकिं कामगुणतय्सं, त्वाकलय् दिका चुपिं
 किया किया स्याइथे हे, स्याये यः । स्याये सःगु जुया चुफी व त्वाकः समान
 जुयाच्वन । उकथं निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना नं कामगुणतयत् परित्याग
 याना तोता छ्वयेमाः ।

(९) भाला व शूलीथे नं च्वं

“कामा=कामगुणत; सत्तिसूलूपमा=भाला व शूलीथे च्वं” धका नं
 भगवान् बुद्ध उपदेश याना बिज्यात । भालां सुइका च्वनेमालीम्ह व्यक्ति
 भाला खना ग्या हे ग्याइ । शूली चढे याका च्वनेमालीम्ह व्यक्ति शूली
 खना ग्या हे ग्याइ । शूली धयागु न्यातयत् सुया तइगु गसुथे जाःगु हे
 जुयाच्वन । न्हापा न्हापायागु युगय् जुजुपिसं राज अपराध उल्लंघन
 याइपिं गुलिसित गसू वा शूलिं सुया सास्ति याइगु स्याइगु जुयाच्वन ।
 उकथं भालां वा शूलीं सुइका च्वनेमाःम्हसिया नितिं भाला व शूली

ग्यानापुसे च्वना च्वनीथें कामगुणत नं ग्यानापुसे च्वं । कामगुणत
 ल्वःवंका स्वीकार याये लात धायेवं तोतां तोते मफयेक नुगलय् दुने थ्यंक
 क्वात्तुसे च्वंक दुहाँ वना च्वने यः । गुलिं गुलिं मिसामस्त व मिजमस्त
 जाति मिले मजूपिं धर्म मिले मजूपिं परिस्थिति मिले मजूपिं मिजं मस्त
 मिसामस्तलिसे यःत्यः जुइके लाना माँ-बौ बुढा पाकातयसं न्ह्याक्व हे
 दोष क्यना अनुशासन याःसा नं इमिगु आसक्तियात हानं लिना छ्वये
 मफया च्वनीगु जुल । इमिगु इच्छा अनुसार ब्याहा याना तःतःसकं दुःख
 जुइका च्वपिं नं दु । दृष्टि द्दना दुःख जुइका च्वपिं नं दु । गुलिसिं सीगु
 ग्वसा ग्वया सी मायेक तकं दुःख जुइका च्वपिं नं दु । उकथं जुइका
 च्वनेमाःगु भाला व शूली दुहाँ वनेथें क्लेशकाम आसक्तित सीमाना पुइक
 दुहाँ वना दुःख ब्यूगु प्रक्रिया हे जुल । अले हानं कामगुणयात कारण याना
 मभिंगु ज्या याये लाना शूली चढे याका च्वनेमाःगु प्यंगू अपायय् थ्यंका
 दुःख जुइका च्वनेमाःगु न्हून्हुगु जन्मत बारबार उत्पन्न जुया बारबार
 सिना सिना वना च्वनेमाःगु थुपिं नं कामगुण भाला कामगुण शूली सुइका
 दुःख जुइका च्वनेमाःगु हे जुल । अथे जुया उकथं निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण
 याना नं कामगुणतयत् परित्याग याना तोता छ्वयेमाः । मेगु प्यंगू उपमा
 सिधयाव्वन । इपिं प्यंगूयात पतिचा हाकलं धारण याना लुमंका तयेत
 “न्यये कया तयेगु सामग्री; फलफूल चुफी व त्वाकः । हानं भाला शूली
 थुपिं; जुल उपमा प्यथी थन” धका स्मरणिका दयेका तया । उकियात
 धायेमाली-

(८) न्यये कया तयेगु सामग्री; फलफूल चुफी व त्वाकः ।

हानं भाला शूली थुपिं; जुल उपमा प्यथी थन ॥

कामगुणत न्यये कया तयागु चीजवस्तुतथें हे छुं समयया निंतिं
 पलख उपभोग याये दु । फलफूलथें हे आसक्त जुइके यया दुःख जुइका तये

यः । चुफी व त्वाकःथे हे ग्यानापुसे च्वं । भाला व शूलिथे हे मनय् दुने स्वच्चाना च्वने यः । ग्यानापुसे नं च्वं धका निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना कामगुणतयत् परित्याग याना तोता छ्वयेमाः । ध्व हे खः ।

(१०) सर्पयागु छ्योथे नं च्वं

“कामा = कामगुणत; सप्पसिरूपमा = सर्पयागु छ्योथे च्वं” धका नं भगवान् बुद्धं मेमेगु सूत्रय् उपदेश याना बिज्याना तलतिनि । ध्व ला थुगु सूत्रया स्वपुगु गाथाय्” सर्पयागु छ्वनय् तुतिं मन्हुइक मध्वायेक छले यायेथे हे कामगुणतयत् छले यायेमाः धका कना बिज्याना तःगु खील्लिसे उत्ते हे खः । उकिं थुगु उपमायात ला दोहरे याना धया च्वनेमाली मखु ।

(११) मिद्धथे नं च्वं

“कामा = कामगुणत; अग्गिक्खन्धूपमा = मिद्धथे नं च्वं” धका नं भगवान् बुद्धं कना बिज्याना तल । मिद्धं धयागु मियागु राप ताप पुचःयात धाःगु खः । उगु मियागु राप ताप पुचः मिद्धं नं लिक्क थ्यंक् वइम्ह व्यक्तियात पुका बी यः । उगु मियागु राप ताप पुचः मिद्धयात पाःचिने माल धाःसा ला उम्ह मनूयात पुका स्याना बी फु । उकिं मियागु राप ताप पुचः मिद्धयात स्यूपिं थूपिं दक्षता दुपिं मनूतय्सं लिक्क मवंसे चिला च्वनीगु खः । मिं छुया छुं याये माःगु दःसा नं तातापाक च्वना मि पनीगु जुयाच्चन । उकथं मखुसा नं थःत मपुइक छेक बार तया मि पनीगु जुयाच्चन । तर मस्यूपिं ब्वया तिं तिं न्हुइसःपिं कीचात ला उगु मियागु रापत मिज्जालायात छु धका मती तइगु खः मस्यु; इपिं ला भिरापय् मियागु ज्वालाय् मुइक तिंन्हया ब्वया ध्वात्तु ध्वाना दुहाँ वना च्वनीगु जुल । उजोपिं सीके मसःपिं कीचातथे मिद्धं समानगु कामगुणय् दुने दुहाँ वने मत्यःगु विषययात प्रकट रूपं सीके बी मास्ति वःगु कारणं ध्वत्खाउँ सयादो महास्थविरं “कीचीगु जाति, मी दुने दुहाँ वना; जुल सो अनर्थ” धका रचना दयेका बिज्यात ।

तर आपालां मनूत ला इपिं कीचातथें हे मिद्धें पुइके छ्वयेके फूग कामगुणय् जवर्जसिं घ्वात्तु घ्वाणा दुहाँ वना च्वंगु दु । कामगुणतय्त यक्व यक्व दयेके नितिं माला जुया च्वंगु दु । खुया तिनि दइगु जुल धाःसा खुइसया च्वंगु दु । लुटे याना तिनि दइगु जुल धाःसा लुटे याये सया च्वंगु दु । स्याना तिनि दइगु जुल धाःसा स्याये सया च्वंगु दु । उकिं इतिहासय् नं पिटक साहित्यय् दुने नं अबुयात समेतं स्याना राजऐश्वर्यायात कया च्वं च्वंगु यक्व यक्व खने दया च्वंगु हे दु । अयेसा नं संसार दुःखं मुक्त जुइ मास्ति वःपिं सत्पुरुषपिसं ला कामगुणतय्त मिद्धें हे दोष खंका परित्याग याना तोता छ्वयेगु आवश्यक जू । अथे जुया मिद्धयातथें हे ग्याना कामगुणतय्त परित्याग याना तोता छ्वयेमाः । आःयागु उपमा निगू नापं जुल धाःसा उपमा भिंछगू पूवने धुकंल । उकिं “सर्पया छ्यौं मिद्धं नापं जुल उपमात स्व भिंछगू । भाःपाः समान थुपिं नापं; तोते माल न्हां कामगुण” धका स्मरणिका दयेका तया । उकियात धायेमाली—

(९) सर्पया छ्यौं मिद्धं नापं; जुल उपमात स्व भिंछगू ।
भाःपाः समान थुपिं नापं; तोतेमाल न्हां कामगुण ॥

आः उल्लेख याना वये धुंगु क्वँय् लापाँय् छ्वालिप्वाँय्, हेंग्वाःमिगाः, आदि भिंछता उपमातद्वारा कामगुणया दोषतय्त निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना ल्वःवंके व इच्छा याये सःगु क्लेशकामयात परित्याग याना तोता छ्वयेगु कथं वस्तुआलम्बन कामगुणतय्त छ्खे चीका तोता छ्वयेमाः । उकिं भगवान् बुद्ध—

तस्मा = कामगुणयात ल्वःवंका आसक्त जुया च्वन धाःसा दुःखकष्टत लित्तुलिना पलाखय् पलाः दिका न्ह्या वया सास्ति याना च्वनीगु धयागु उगु कारणं याना; जन्तु = दुःख मदयेका सुखकामी जुया च्वंम्ह व्यक्ति; सदा = चान्हंन्हिनं न्ह्याबलें; सतो = कायानुपशयना

स्मृतिप्रस्थान आदिद्वारा स्मृतिं चायेका; कामानि = त्वःवंके बहः इच्छा याये बहःगु आलम्बन कामगुणतयत्; परिवज्जये = स्वतन्त्र रूपं मुक्त जुडक छखे चीका परित्याग यायेमाल धका निर्देशन ब्युसे उपदेश कना बिज्यात ।

छखे चीका परित्याग विधि

उकी गुकथं याना छखे चीका परित्याग याये माली लय् धयागु न्ह्यसः तये बहःगु तथ्ययात "सत्ता सतो = न्ह्याबलें स्मृतिं चायेका छखे चीका परित्याग यायेमाः" धका उल्लेख याना तःगु दु । उकी न्ह्याबलें धयागुयात महानिदेस पालिं-"पुरेभत्तं पच्छाभत्तं = न्हिनय् जूसा भोजन याये न्ह्यवः सुथय् नं अले भोजन याये सिधयेका न्हिनेसिगु इलय् नं सन्ध्यायागु इलय् नं न्ह्याबलें; पुरिमं धामं मज्झिमं धामं पच्छिमं धामं = बहनीसिगु इलय् जुल धाःसा न्हापांगु यामय् नं चान्हसिगु यामय् नं अन्तिम नसिचिगु यामय् नं न्ह्याबलें; काले जुण्हे = लच्छिया दुने जुल धाःसा कृष्णपक्ष व शुक्लपक्ष न्ह्याबलें; बस्से हेमन्ते गिम्हे = दच्छिया दुने जुल धाःसा वर्षा ऋतुइ नं हेमन्त (चिकुलायागु) ऋतुइ नं शिष्म (ताल्ला) ऋतुइ नं न्ह्याबलें, पुरिमे वयोखन्धे मज्झिमे वयोखन्धे पच्छिमे वयोखन्धे = मनूयागु आयु ज्वःछिं जुल धाःसा न्हापांगु उमेरय् नं दथयागु उमेरय् नं अन्तिमगु उमेरय् नं न्ह्याबलें आदि धका वर्णन याना क्याना तल । उकिं छुं क्षण ति, छगू घडी ति, छको फेतुइगु इति, छन्हुति, भाविता याना चायेका च्वनेगु मखुनि; कामगुणतयत् बिल्कुलं परित्याग याये फइथाय् तकं एकसेकेण्ड एक मिनेट् तकं त्वःमफिक निरन्तर भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेमाः ।

गुकथं भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेगु लय् धाःसा स्वपुगु गाथाया इलय् सतो = स्मृतिं चायेका धयागु पदयात वर्णन याना वयायें थुगु अन्तिम गाथाय् सतो = स्मृतिं चायेका धयागु पदयात नं

कायानुपस्सना सतिपट्ठानं भावेन्तो = कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानयात वृद्धि जुडका; सतो = स्मृतिं चायेका आदिद्वारा प्यंगू स्मृतिप्रस्थान अनुसार भाविता याना स्मृतिं चायेका छुखे चीका परित्याग यायेमा: धका वर्णन याना त:गु दु । उकिं प्रत्येक शारीरिक पह: चह:यात भाविता याना स्मृतिं चायेकेमा: । प्रत्येक वेदनायात नं भाविता याना स्मृतिं चायेकेमा: । प्रत्येक कल्पना चिन्तना याना स्यूगुयात नं भाविता याना स्मृतिं चायेकेमा: । खनीगु ताइगु ल्व:वनीगु मन स्यनीगु आदि प्रत्येक स्वभावधर्मयात नं भाविता याना स्मृतिं चायेकेमा: । उकथं न्ह्याबले दिपा मदयेक भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वन धा:सा ल्व:वनीगु इच्छा जुडगु क्लेशकामयात चीका छुवयेगु कथं वस्तुआलम्बन कामगुणतयत् छुखे चीका परित्याग याना तोता छुवयेगु जूवनीगु ख: । व आ: थुगु सासना यैताय् उद्योग व अभ्यास याना च्वंगु प्रक्रिया लिसे पाय्छि हे जुयाच्वन ।

स्मृतिप्रस्थान प्यंगू वृद्धि पह:

आ: थुगु सासना यैताय् (ध्यानकेन्द्रय्) ध्यंक वयाच्वपिं योगीपिसं जिमिसं निर्देशन बिया च्वनाथे शारीरिक पह: चह: मानसिक पह: चह: वेदनात स्वभाव धर्मतयत् प्रकट रूपं लुया वक्व वक्व पतिकं दिपा मदयेक भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेमा: । न्हापां न्हापां शुरू याना उद्योग व अभ्यास यायेबले ला दक्वदक्वं लिना भाविता याना स्मृतिं चायेके फइ मखुनिगु जुया स्पष्ट रूपं सी दुगु निसें कया भति भति यायां भाविता याना स्मृतिं चायेकेया नितीं जिमिसं निर्देशन बियाच्वना । उकथं निर्देशन बिया तयागु अनुसार फेतुना च्वनेगु अवस्थाय् जूसा प्वाथय् फुले जुया वल सुके जुयावन जुया कसे जुडगु टन्के जुडगु सनीगु शारीरिक पह: चह: गतिविधित दिपा मदयेक प्रकट जुया च्वं । उकियात फुले जुयाच्वन, सुके जुयाच्वन धका अटूट रूपं भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेमा : । ल्हा: तुति आदि कय्कुंकेगु चकंकेगु संकेगु मरम्मत यायेगु लुया वल धा:सा नं

कय्कुंकाच्चना, चककंकाच्चना, संकाच्चना मरम्मत यानाच्चना आदि धका भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । व कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानयात भाविता याना च्वनागु खः । उकथं भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेगुलिं उगु भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनागु क्षणय् काम आलम्बनय् चित्त थ्यंका च्वने मज्जू । व कामक्लेशयात चीका च्वनागु खः । यदि काम आलम्बनपाखे चित्त थ्यंकवन धाःसा नं उगु चित्तयात भाविता याना स्मृतिं चायेका यंका च्वनेमाः । व चित्तानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानयात भाविता जुइका च्वनागु खः । उकथं भाविता याना स्मृति चायेका च्वनेगु कारणं उगु काम कल्पना स्वाकं लुया वये मजिया बिल्कुल त्वाःदला बनीगु खः । ध्व नं कामक्लेशयात चीका च्वनागु हे खः ।

शरीरय् दुने त्यानुइगु पुइगु स्याइगु पीसे च्वनीगु आदि वेदनात लुयावल धाःसा इपिं वेदनातयत्त क्वथीक ध्यान तथा त्यानुयाच्चन, पुनाच्चन, स्थानाच्चन, पीसे च्वनाच्चन आदि धका भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । व वेदानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान खः । उकथं भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेगुलिं बांला बांमलाःगु वेदनात लिसे स्वापु तथा ल्वःवंकेगु आशा कायेगु लुया वइ मखुत । ध्व नं कामक्लेशयात चीका च्वनागु खः । खनीगु ताइगु आदि प्रकट जुया वइबले खनाच्चना तायाच्चना आदि धका भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेमाः । उकियात धर्मानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान धाइ । उकथं भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वने दुगुलिं उगु खनीगु ताइगु आदि लिसे स्वापु तथा यःताइगु ल्वःवनीगु लुया वइमखुत; शान्त जुया च्वनीगु जुल । व धर्मानुपश्यना स्मृतिप्रस्थानद्वारा कामक्लेशत शान्त जुयाच्चंगु जुल ।

विपश्यना ज्ञानद्वारा क्लेश चीकेगु पहः

सारांश कथं धाये माल धाःसा-फुले जुयाच्चन, सुके जुयाच्चन, फेतुनाच्चना, कय्कुंकाच्चना, चककंकाच्चना, सनाच्चन, वनाच्चना,

लहवनाचवना, न्ह्याकाचवना, दिकाचवना, दनाचवना आदि धका शारीरिक पहः चहः गतिविधितयत् लुया वक्ववक्व पतिकं भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनेगु कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान जुल । उकथं शारीरिक क्रियाकलापतयत् चायेकु चायेकु पतिकं उगु क्षणय् कामक्लेश कल्पनात उत्पन्न जुइ मदया शान्त जुया च्वनीगु जुल । ज्ञान परिपक्व जुया वइगु अवस्थाय् चायेका सीके दुगु शारीरिक क्रियाकलाप रूप नं चायेका स्यूगु नाम नं एक क्षणय् रोके मजुइक न्हून्हूगु उत्पन्न जुया जुया नाश नाश जुयावंगुयात जक ध्वःदुया च्वनीगु जुल । अथे जुइबले नित्य मदुगु स्वभावधर्मत हे खनिसा; दुःखत हे खनिसा; अनात्म स्वभावधर्मत हे खनिसा धका नं सीके दु । उकिं उगु चायेका सीके माःगु रूप व चायेका सीके दुगु नामधर्मत लिसे स्वापु तया कामक्लेशत लुयावये फइमखुत । व कायानुपश्यना धयागु विपश्यना ज्ञानद्वारा कामक्लेशतयत् चीका च्वनेगु हे जुल ।

अथे हे बांला बांमलाःगु अनुभूति वेदनात लुया वइगु अवस्थाय् नं इपिं वेदनातयत् भाविता याना स्मृतिं चायेकेमाः । ज्ञान परिपक्व जुया वइबले ला स्याःगु दुःखवेदनायात स्यानाच्वन धका छको चायेकल धाःसा उगु स्याःगु नं स्यूगु नं तना वंगु ध्वःदुइगु जुल । चायेकु चायेकु पतिकं छको चायेकल छको तन छको चायेकल छको तन जुया तना वनाच्वंगुयात जक ध्वःदुया च्वनीगु जुल । उकिं उजोगु अवस्थाय् अनुभूति वेदना लिसे स्वापु तया चाहना जुइगु आशा तइगु कामक्लेश लुयावये फइमखुत । व वेदानुपश्यना धयागु विपश्यना ज्ञानद्वारा कामक्लेशतयत् चीका च्वनेगु जुल ।

अथे हे कल्पना यायेगु चिन्तना याना सियाच्वनीगुयात भाविता याना स्मृतिं चायेकु पतिकं चित्तानुपश्यनाद्वारा कामक्लेशतयत् चीका छ्वइगु खः । खनीगु ताइगु ल्वःवनीगु तँ पिहाँ वइगु आदि स्वभावधर्मतयत्

भाविता याना स्मृतिं चायेकु पतिकं धर्मानुपश्यनाद्वारा कामक्लेशतयत्
 चीका छ्ववडेगु खः । चीका छ्ववयेगु धयागु भाविता याये लाःगु जुया अनित्य
 दुःख अनात्म स्वभावयात सीके दुबले प्रत्येक अवस्थाय् उगु भाविता याये
 लाःगु आलम्बनयात नित्य खः , सुख खः, आत्म जीव खः धका आसक्त
 जुया उत्पन्न जुडगु क्लेशत उत्पन्न जुडगु अवसर मदुसे हे शान्त जुया
 वनीगुयात धाःगु खः । व विपश्यना ज्ञानद्वारा आलम्बन अनुशय धयागु
 क्लेशतयत् चीका छ्ववयेगु प्रक्रिया जुल ।

आर्यमार्ग ज्ञानद्वारा क्लेश चीकेगु पहः

उकथं खंक्व ताक्व धवःदुक्व चिन्तन याना सिक्व पतिकं
 लुयावक्वयात प्यंगू स्मृतिप्रस्थानद्वारा दिपा मदयेक भाविता याना स्मृतिं
 चायेका च्वंच्वं विपश्यना ज्ञान परिपक्व जुया क्वातुया परिपूर्ण जुया
 वडबले नाम रूप संस्कार निरोध व शान्त जुयाच्वंगु निर्वाणयात आर्यमार्ग
 ज्ञानद्वारा धवःदुया खनिगु खः । कमसेकम श्रोतापत्तिमार्ग ज्ञानद्वारा धवःदुया
 खनावन धाःसा प्यंगू अपायय् कुतुं वंके फडकथं तीब्रगु कामक्लेशत
 बिल्कुल मदया शान्त जुयावनीगु खः । उकियात गुकथं याना सीके दइ
 लय् धाःसा छुं हे क्लेशत चीका हटे याये मननिपिं पृथग्जनतय्सं इच्छा
 याडगु कामगुणतयत् दइकथं स्यायेफु खुडफु, ह्ययेके फु; श्रोतापन्नं ला
 उजोगु कामगुणत दइकथं स्याये फइमखुत; खुइ फइमखुत, ह्ययेके
 फइमखुत । व थःगु मूल स्वभाव कथं हे तीब्रगु क्लेशत शान्त जुयाच्वंगुलिं
 हे जुल ।

श्रोतापन्नं खा मस्याः

बुद्धकालीन अवस्थाय् मागण्डी महारानीयागु निर्देशन अनुसार
 उतेन जुजुं सामावती धयाम्ह थः महारानीयात म्वाःपिं खात स्याना
 तरकारी दयेका बी नितिं हुकुम जुल । अबले सामावती महारानी
 श्रोतापन्न जुयाच्वने धुंकल । उकिं वं म्वाःपिं खात स्याना तरकारी दयेका

बी फइमखु धका लिसः बिया छवल । जुजुयागु हुकुमयात तेन्हे मयाःगु भाव जुल । पृथग्जन मिसा जूगु जूसा महारानी ऐश्वर्य यथावत् कायम याना तयेत उपहार बक्सीस् लाभ दयेकेत खा स्याना तरकारी दयेका बीत छुं हे बोभ्र ताइमखुजुइ । लयल्य तातां स्याना तरकारी दयेका बीगु जुइ । सामावती ला श्रोतापन्न जुयाच्वने धुकूगु कारणं याना जुजुयागु हुकुम उल्लंघन याःगु कारणं स्याका च्वनेमाःसां तयार धयागु भावं खा स्याना सरकारी दयेके माःगु ज्यायात अस्वीकार याना छवल ।

श्रोतापन्नं मखू मह्ययेकु

अले हानं खुज्जुत्तरा धयाम्ह सामावतीया भ्वातिं नं श्रोतापन्नं खूखुन्हं निसें न्हापा न्हापा खुया खुया कया च्वंगु स्वाँयागु मूल्यतयत खुयामकाः । अनं हानं मालिकनी सामावती न्यंबले नं खुज्जुत्तरां भूठ खँ मल्हाः । न्हापा न्हापा स्वाँया मूल्यत बच्छि बच्छि खुयाकया वयेनंगु खँ निर्भय नक्सां स्वीकार याना धाल । अनं महारानी थःगु स्वाँया मूल्यत खुया काःगु जुया स्याना छ्वःसा नं फये हे माःगु जुल । उकथं स्याका च्वने मायेक तकं दुःख जुइ फूगु सीक सीकं भूठ खँ मल्हाःसे थःमं खुया कया वयागु खँ स्वीकार याःगु म्वाना अनुभव याये दइगु मनुष्य जीवनया कामगुणतयत च्यूता मतःसे सही कथं धाःगु हे जुल । इपिं सामावती व खुज्जुत्तरापिनिगु विषयवस्तुद्वारा श्रोतापन्नं कामगुणया नितिं स्यायेगु खुइगु ह्ययेकेगु कामक्लेशतयत मदयेका शान्त याना तये धुकल धयागु सीके दु ।

विशाख सेंठ कथावस्तु

क्रमशः भाविता याना स्मृतिं चायेका अनागामिमार्गद्वारा निर्वाण ध्वःदुया वन धाःसा कामगुण लिसे स्वापु दुगु क्लेशत दक्वं मदया शान्त जुया वनीगु खः । उकियात नं विशाख सेंठ कथावस्तु आदिद्वारा सीका कायेफु । विशाख सेंठ भगवान् बुद्ध दकसिबे न्हापां राजगृह्य बिज्याबले बिम्बिसार जुजु लिसें तुं भगवान् बुद्धयाथाय् वना दर्शन याः वंगु खः ।

अबलेसं निसें भगवान् बुद्धयागु धर्मयात न्यने दया श्रोतापन्न जुयावन ।
 अबलेसं निसें भगवान् बुद्धयाथाय् वना वना उपदेश न्यनेगु याना वया
 च्वंगु जुल । उपदेश न्यना छैं लिहाँ वड्गु अवस्थाय् छैंयागु झ्यालं आशा
 कया पिया स्वया च्वनीम्ह सेंठनी धम्मदिन्नायागु ख्वाः खनीबले निम्हं
 मुसुकक न्हिलिगु जुयाच्चन । क्लेशकामद्वारा ल्वःवंगु मज्जा ताःगु लक्षण
 हे जुल । छन्हु ला विशाख सेंठ उपदेश न्यन्यं अनागामि मार्गं फलय् थ्यना
 अनागामी जुयावल । उखुन्हु ला छैं लिहाँ वःबले सेंठनी आशा कया पिया
 च्वनीगु झ्याः पाखे मस्वःसे चक्षु इन्द्रिय संयम याना लिहाँ वःगु जुयाच्चन ।
 सेंठनी नं छैंयागु स्वाहाने क्वय् पिया ल्हाः चक्कंका व्यूगुयात नं
 न्ह्याबलेंथें ज्वना साला मकाःसे सेंठनीयात मस्वःसे थः याकचा छैं तले
 थहाँ वन । छैं तले थ्यंका नं सेंठनी लिसे खँ तकं मल्हाःसे कोथा छ्गुली
 योगी व्यक्तिये च्वंक फेतुना च्वन । जा तयार याना नकूबले नं न्ह्याबलेंथें
 सेंठनीयात नापं नयेत तकं मसःतुसे खँ नं मल्हाःसे थः याकचा जक
 नयाच्चन । न्ह्याबलेंथें तरकारीत साः मसाः छुं नं मधाः । उकथं जूगु
 पहःत ला काम आलम्बनयात मज्जा मताःगु स्वभाव लक्षणत हे जुल । छु
 जुयाच्चन धका धम्मदिन्नां बलजपित्तं प्यपुना न्यंसंलि तिनि काम
 आलम्बन मज्जा तायेगु मदुगु विशिष्ट धर्म लाभ जुइका वयागु विषयय् खँ
 कना निम्हसिगु अधिकार दुगु चीजवस्तुत धम्मदिन्नायात दक्वदिक्वं लः
 ल्हाना बिल । माक्व सामानत ज्वना थःगु छैं (थःछैं) वने मंदुसा नं वने
 फूगु; मखु धयागु जूसा थःत सद्य दाजुथें भाःपाः नके त्वंके यायेगु अथे नं
 मखुसा थःनं सद्यकेहें भाःपाः रक्षा याना वने धयागु खँत नं धाःगु जुल ।
 उकथं याये फूगु धाये फूगु काम आलम्बनयात मज्जा तायेगु ल्वःवंकीगु
 कामक्लेशत मदया शान्त जुया च्वंगुलिं हे जुल ।

उग्ग गृहपति कथावस्तु

वैशाली राष्ट्रया उग्ग (उग्र) धयाम्ह गृहपति अनागामी जुइ धुंका
 थः प्यम्ह कलाःपिन्त थःपिसं मैथुन कर्म बिल्कुल विरक्त जुइगु ब्रह्मचर्य

पञ्चम शील समादान याना तयागु खँ, उकिं कलाः भातया रूप्य व्यवहार याये मखुत धयागु खँ, थःगु छँ हे यथावत् च्चनावने धाःसा सद्य केहँपिन्तथें नके त्वंके याना तया तयेगु खँ थःथःपिनि माँबौपिनि छँ (थःछँ) लिहाँ वने मास्ति वःसा नं लिहाँ वने फूगु खँ, थःथःपिनि यःपिं मिजंत दुसा नं इपिं मिजंतयत् लःल्हाना बिया छ्वया बी धयागु खँ धाःगु जुल । अबले दकसिबे तःधिकम्ह कलातं छ्मह मिजंयाथाय् लः ल्हाना बीत धाल । उकिं उरग गृहपतिं उम्ह दकसिबे तःधिकम्ह कलाःयात व ल्वःवंम्ह मिजंया ल्हाती लःल्हाना बिया छ्वल । उकथं थःम ल्यासेम्ह कलाःयात मेम्ह मिजंया ल्हाती लः ल्हाना ब्युगुली छुं छुं कथं नं चित्त कम्प मजू । व नं कामक्लेश मदुगु स्वभाव लक्षण हे जुल ।

आः कना वयाम्ह विशाख सेंठ, उरग गृहपतिपिथें अनागामिमार्गद्वारा कामगुण लिसे स्वापु दुगु क्लेशत बिल्कुल मदया शान्त जूथाय् तक उद्योग व अभ्यास याये नितिं भगवान् बुद्ध सदा = चानं न्हिनं न्ह्याबलें, सतो = कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान आदिद्वारा स्मृतिं चायेका; कामानि = ल्वःवनीगु इच्छा जुइगु क्लेशकाम व ल्वःवंके बहः इच्छा याये बहःगु आलम्बन कामगुणतयत्; परिवज्जये = स्वतन्त्र रूपं मदया वनीकथं छले याना छखे चीका हटे याना छ्वयेमाल धका कना बिज्याःगु जुल ।

उखे पारी थ्यनी कथं उद्योग

अनागामी जुइ धुंका लिपा स्वाकं भाविता याना स्मृतिं चायेका वन धाःसा विपश्यना ज्ञान परिपक्व व परिपूर्ण जुइगु अवस्थाय् अरहत्त मार्ग ज्ञानद्वारा निर्वाणयात ध्वःदुइक खंका अरहत्त फलय् थ्यनीगु खः । अरहन्त जुइगु खः । उकथं अरहत्तमार्ग फलय् थ्यन धाःसा ओघ धयागु बाढी प्यंगूयात पार तरे याना निर्वाण धयागु उखे पारी थ्यंक वनीगु हे जुल । उगु रूपं उखे पारी थ्यंक पार तरे याना बनेथाय् तक उद्योग व अभ्यास यायेया नितिं भगवान् बुद्ध-

सदा = चान्हंन्हनं न्ह्याबलें; सतो = कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान
 आदि धका स्मृतिं चायेका; कामानि = कामक्लेश व कामगुण
 आलम्बनतयत्; परिवज्जये = स्वतन्त्र रूपं अलग्ग जुइक छले याना छखे
 चीका परित्याग यायेमाः । सतो = स्मृतिं चायेका; ते कामे = इपिं
 कामक्लेश व कामआलम्बन कामगुणतयत्; पहाय = परित्याग याना;
 ओघं = बाढी प्यंगू संसारयागु लः धाःयात; तरे = पार तरे याना पुला
 वनेमाः धका कना बिज्यात । उकियात पतिचा हाकलं धारण याना लुमंका
 तयेत “भाविता याना स्मृतिं चायेका; याना परित्याग कामत । फइगु जुल
 तरे याये; प्यंगू बाढी पुला वना ।” धका स्मरणिका दयेका तया । उकियात
 धाये माली—

(१०) भाविता याना स्मृतिं चायेका; याना परित्याग कामत ।

फइगु जुल तरे याये; प्यंगू बाढी पुला वना ॥

चान्हं न्हिनं दिपा मदयेक प्यंगू स्मृतिप्रस्थान अनुसार भाविता याना
 स्मृतिं चायेका च्वनेमाल । उकथं अटूट रूपं भाविता याना स्मृतिं चायेका
 च्वन धाःसा आर्यमार्गफल प्यंगूयात क्रमशः प्राप्त याना काम-ओघ,
 भव-ओघ, दृष्टि-ओघ व अविद्या-ओघ धयागु प्यंगू ओघ संसारयागु
 बाढीतयत् पार तरे याना पुला वने फइ । उकथं पुला वना संसारयागु उखे
 पारी ध्यंक वने दइ । उगु रूपं उखे पारी ध्यनीथाय् तक प्यंगू
 स्मृतिप्रस्थानद्वारा दिपा मदयेक भाविता याना स्मृतिं चायेका वनेमाल
 धयागु तात्पर्य जुल ।

बाढी डुबे जुया वनीगु पहः

उकी प्यंगू बाढीयागु विषय व तरे जुया पुला वनीगु पहःयात
 कने । पालि भाषं ओघ धयागु थःगु भाषं बाढीयात धाये त्यंगु खः । लःयागु
 धार बाढी लाः वनीम्ह व्यक्ति लाल काये सःसा लाल कया वनेमाल; लाल

कया तरे जुइ मफुत धाःसा ला उगु बाढी डुबे याना यंका स्याइगु जुल ।
उकिं बाढीयात ओघ धाइगु खः । संसारयागु बाढीथें तुं हे संसारयागु
बाढीतयसं नं संसारय् दुने डुबे याना बारबार स्यानाचवने यः । गुकथं लय्
धाःसा- काम आलम्बनतय्प्रति आसक्त जुया च्वनीम्ह व्यक्तियात
अकुशलकर्म प्यंगू अपायय् कुर्के छुवया बिया नं स्याना चवनेयः ।
कुशलकर्म मनुष्य जीवन देव जीवनय् थ्यंके बिया नं स्याना चवने यः ।
उकथं अपायभूमि व काम सुगतिभूमी उत्पन्न जुया जुया बारबार
तकोमछि सिना सिना वना चवनेमाःगु काम आलम्बनतय्त् ल्वःवंका
च्वनीगु कामक्लेशया कारणं हे खः । काम-ओघ धयागु काम बाढी चुइके
यंका संसार दुःखय् डुबे जुया च्वंच्वंगु जुल ।

अनागामी व्यक्तिपिके कामक्लेश धयागु काम-ओघ ला मदु । अथे
नं जीवन प्रति मज्जा तायेगु ल्वःवंकीगु भवराग धयागु भव-ओघ बाकि
दनी । उकिं अनागामी व्यक्तिपिं कामाश्रवं मुक्त जूसा नं रूपभव
अरूपभवय् उत्पन्न जुया चवनेमानी । उत्पन्न जुइमाःगु जन्मय् च्यूत
जुइमाः सिना वनेमाः । व भव-ओघ धयागु जन्मयागु बाढी चुइका च्वना
संसार दुःखय् डुबे जुइमाःगु सिना वने माःगु हे जुल ।

मिथ्यादृष्टि धयागु बाढी ला क्वय्यागु पक्षय् जुल धाःसा अवीचि
तक डुबे जुइकीगु खः । च्वय्यागु पक्षय् जुल धाःसा शुद्धावास न्यागू भूमिं
अलग्गु भवाग्र तक चुइक यंकीगु खः । अविद्या धयागु बाढी ला ३१-गु
भूवनय् क्वय् नं च्वय् नं डुबे जुइके यःगु चुइक यंके यःगु जुल ।

पृथग्जन धयापिं उगु प्यंगू ओघ धयागु बाढी चुइका चवनेमाः ।
कामगुण आलम्बनय् मग्नमस्त जुया काम बाढी चुइका च्वनीगु खः ।
आःथें विपश्यना भाविता याना स्मृतिं चायेका च्वनीगु क्षणभर तक जक
हे याउँसे च्वनीगु जुल । अथे जुलं नं भाविता याना स्मृतिं चायेका
चवनेगुया दथु दथुइ काम आलम्बन पाखे मन ध्यना च्वनीतिनिगु जुल ।
ध्यान भावनां अलग्गु जुया च्वनीपिं ला काम आलम्बनतय्त् चिन्तन याना

न्ह्याबलें धयाथें हे काम बाढी चुइका च्वनीगु खः । आत्मदृष्टि उच्छेद
 दृष्टित नं गाक्क गाक्क हे लुइका च्वनीगु जुल । उकिं मिथ्या धारणा दया
 च्वपिं व्यक्तिपिं जुल धाःसा उगु दृष्टि धयागु बाढी चुइका च्वनीगु खः ।
 मेमेपिन्त इपिंथें हे मिथ्या धारणा बाढी चुइका च्वने मायेक तकं प्रेरणा
 बिया कना क्यना च्वनीगु जुयाच्वन । भवतृष्णा बाढी नं जीवन (भव) प्रति
 मज्जा तायेका च्वनीपिं व्यक्तिपिके न्ह्याबलें धयाथें लुयावया च्वनीगु
 खः । अविद्या धयागु बाढी ला नित्य सुख आत्मा कथं भाःपिया न्ह्याबलें
 हे लुयावया च्वनीगु जुल । उकिं थुपिं प्यंगू बाढीद्वारा सत्त्वपिं प्रायः याना
 प्यंगू अपायय् चुइका दुःख जुइका च्वनेमाः । गबलें गबलें छको बको
 कुशलकर्मया कारणं मनुष्यभूमि देवभूमी थ्यंक वइ । थ्यंक वःगु जीवनय्
 सिना वना च्वनेमाः । छको बको मनुष्यभूमि देवभूमी थ्यंक वइ । थ्यंक
 वःगु जीवनय् सिना वना च्वनेमाः । छको बको मनुष्यभूमि देवभूमी ध्यान
 लाभ याना उगु ध्यान कुशलया कारणं रूपभूमि अरूपभूमी थ्यंक वनी ।
 उजोगु अवस्था ला तःसकं हे म्हो जुइ । उगु रूपभूमि व अरूपभूमी नं
 सिना वने हे माः । कामतृष्णा व मिथ्यादृष्टिं अलरग मज्जुल्ले सिना मनुष्य
 भूमि देवभूमी हानं लिहाँ वया च्वनेमाः । अनं लिपा अपायभूमी नं हाकनं
 थ्यंक वने हे फुनि । व ओघ धयागु प्यंगू बाढी याना डुबे जुया चुइका
 दुःख जुइका च्वनेमाःगु पहः हे खः ।

उकिं भगवान् बुद्धं “इपिं प्यंगू बाढीतय्त पुला वना उखे पारी
 थ्यंक भाविता याना स्मृतिं चायेका पार तरे जुया वनेमाः” धका निर्देशन
 बिया बिज्याःगु जुल । उखे पारी थ्यंक गुकथं पार तरे याना वनेगु लय्
 धाःबले ...

उखे पारी थ्यंक वनेगु पहः

नाबं सित्वा = लः दुहाँ वया च्वनीगु डुंगा (नांचां) लः वांवां
 छवया; पारगु इव = याउँसे च्वंगु नांचां उखे पारी थ्यंक तरे जुया वनीम्ह

व्यक्तिथै; नावं = क्लेशलखं इयातुसे च्वनाच्चंगु आत्मभाव शरीर धयागु नाचित; सित्वा = भाविता याना स्मृतिं चायेका क्लेश लः वांवां छ्ववया; पारगू = निर्वाण धयागु उखे पारी थ्यंक तरे जुया वनीगु; भवेय्य = जुइमाः । वा = पार तरे जुइक दिपा मदयेक भाविता याना स्मृतिं चायेका उद्योग व अभ्यास यायेमाल धका उपदेश बिया बिज्यात । उगु निर्देशनयात पतिचा हाकलं धारण याना लुमंका तयेत “(११) नांचां वांवां छ्ववया लःत; च्वंका अःपुसें याउँसे । थ्यंके माल उखे पारी; निर्वाणयसं सिच्चुक” धका (स्मरणिका) दयेका तया । नांचाय् च्वंगु लः वांवां छ्ववया बिल धाःसा नांचा याउँया वनी । उगु याउँसे च्वंगु नांचां उखे पारी थ्यंक पार तरे जुया वनीम्ह व्यक्तिथै शरीरय् च्वंगु क्लेश लःतयत् भाविता याना स्मृतिं चायेकेगु स्मृतिप्रस्थानद्वारा वांवां छ्ववया याउँसे च्वंगु नामरूपक्रम आत्मभाव शरीरद्वारा संसारया उखे पारीथै जुया च्वंगु निर्वाणय् थ्यंक वनेमाः धयागु भाव खः । उकी नामरूप क्रम आत्मभाव शरीर धयागु कथनय् रूप धयागु ला नामया आधार जुया अलग्ग जुइ फइमखुगु जुया समावेश याना धायेमाःगु खः । निर्वाणय् थ्यंक वनीगु ला विपश्यना क्रम आर्यमार्गफल क्रम धयागु नामधर्मद्वारा जक वनेमाः । उकिं दिपा मदयेक भाविता याना स्मृतिं चायेकेगु स्मृतिप्रस्थान विपश्यना मार्गफल क्रमद्वारा उखे पारी समान जुयाच्चंगु निर्वाणय् थ्यंक थ्यंक वनेमाः धयागु मतलब खः ।

कृषक निम्ह तिपुं विशेष धर्म लाभ याःगु पहः

छ्वबालि नाश जुया वना मनय् सन्ताप जुइका च्वंम्ह ब्रम्हुयात भगवान् बुद्धं आः कना वयागु गाथा ६-पु दुगु कामसुत्तन्त उपदेश कना बिया बिज्यात ।

छ्वबालि थुवाः कृषक ब्रम्हु निम्ह तिपु नसा त्वंसा पुंसा च्वंसाया नितिं आधार भरोसा जुया च्वंगु इमिगु छ्वबालि नाश जुया वना

तःतःसकं मन सुख मदया च्वंबले लाक्क भगवान् बुद्धं कना विज्याःगु थुगु कामसुत्तन्त उपदेश न्यने दुबले इमिगु प्रत्यक्ष अनुभव लिसे पाय्छि जुया च्वंगु जुया अःपुसे च्वंक हे इमिसं थुइकल, चित्त बुभ्भे जुइकल ।

“इच्छा यानागु कामगुण; सम्पन्नसिद्ध जुइबले ।

प्रसन्न प्रफुल्लित जुया; लय्लय् ताइगु स्वभाव खः ॥

धयागु स्मरणिका अनुसार जिपिं छूवबालि सम्पन्न जुया बांलाना च्वंतले तःतःसकं लय्लय् तायावया । ध्व संसारय् जुया हे च्वनीगु स्वभाव जुल । सारा संसार थुकथं हे सम्पन्न जुइबले लय्लय् ताइगु हे जुयाच्वन । अले हानं-

“च्वनाच्च्वं यइपु तायेका; विनाश जुया वनीबले ।

जुइका शोकसन्तप्त; विपरीत जुइ जुल ।” धयागु स्मरणिका अनुसार जिपिं छूवबालि बांलाःगुयात आलम्बन याना लय्लय् ताया च्वनाबले लाक्क लखं त्वःपुया छूवबालि विनाश जुया वंबले तःतःसकं मानसिक दुःख जुइका च्वनेमाल । मन स्यंका च्वनेमाल । ध्व नं संसारयागु जुइमाःगु स्वभाव हे जुल । जिपिं जक मखु; मेमेपिसं नं थथे सामना याना च्वंगु दया हे च्वंगु दु । सम्पन्न जुया च्वनीगु कारण प्रतिकुल जुइगु अवस्थाय् विनाश जुइका च्वनेमालीगु हे जुयाच्वन आदि धका निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना मनयात सान्त्वना बिया च्वनेमाः । अले हानं-

“सर्प खना चिलेगुयें; तोता कामत धाक्क नं ।

कत्ताना मच्चं प्यपुना; अतिक्रमण जुइ जुल ।”

धयागु स्मरणिका अनुसार जिपिं छूवबालि प्रति तःसकं यइपुका मज्जा ताया च्वनागुलिं याना व विनाश जुया वंबले मानसिक पीडा जुइका च्वंच्वने माल । न्ह्यवः निसें छूवबालि प्रति यइपुगु भाव मदुगु जूसा थुकथं मन सुख मतायेका च्वनेमाःगु दुःख जुइका च्वनेमाःगु

खड्गमुखु । अथे जुया कामगुण मभिंमह सर्प समान जुयाच्वन । उमह सर्प
 खना ग्याना छ्खे चिला वनेथें कामगुणयात नं ग्याना चिला वने ल्वः
 जू । उकथं चिला वन धाःसा कामगुणयात ल्वःवंकीगु तृष्णायात नं
 अतिक्रमण याना वनेफइ आदि धका निरीक्षण व प्रत्यवेक्षण याना
 छ्वबालि कामगुण पाखे वनाच्वंगु चित्तयात भाविता याना स्मृतिं चायेका
 वनेमाः । अले हानं-

“जुइवं आसक्त कामगुणयु; जबर्जस्तिं त्यला त्यला ।

अभिभूत याका हानं; फयेमाः सास्ति व कष्ट नं ॥”

धयागु स्मरणिका अनुसार बुं बालि लुं वहः द्रुहं सल मिसा मिजं
 आदि कामगुणतयूत ई चुलुचुलु वंका च्वंच्वन धाःसा उकथं मग्न मस्त
 जुयाच्वनीमह व्यक्तियात दुर्बलपिं क्लेशतयूसं बलवान्पिंथें जुया क्वत्यला
 डबे याना सास्ति याये यः धयागु नं धात्थें खः खनि आदि धका निरीक्षण
 व प्रत्यवेक्षण याना कामगुणतयूत परित्याग याये मास्ति वइगु चित्तत लुया
 वइगु जुल । अले हानं-

“तःज्याःगु नांचिगु दुने; दुहाँ वइगुयें लः निरन्तर ।

दुःख धाक्व लित्तुलिना; वइगु जुल निरन्तर ॥”

धयागु स्मरणिका अनुसार कामगुणयू आसक्त जुया च्वनीमह
 व्यक्ति तःज्याःगु नांचिगु दुने लः दुहाँ वया च्वनीयें दुःखत निरन्तर
 लित्तुलिना वया च्वनीगु खः धयागुयात नं थुइका कामगुणतयूपाखें मुक्त
 जुयावने मास्ति वइगु चित्तछन्दत लुयावया च्वंच्वन । अले हानं उकथं
 कामगुणं मुक्त जुइमास्ति वःगु छन्दत लुया वया च्वंबले लाक्क -

(६) तस्मा जन्तु सदा सतो; कामानि परिवज्जये ।

ते पहाय तरे ओधं; नावं सित्वाव पारगु ॥

तस्मा = कामगुणयात ल्वःवंका आसक्त जुयाच्वन धाःसा दुःखत
 लित्तुलिना वया सास्ति याना च्वनीगु धयागु उगु कारणं; जन्तु = दुःखं

अलग्ग जुया सुख सी मास्ति वःम्ह व्यक्ति; सदा = चान्हं न्हिन्हं न्ह्याबले; सतो = कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान आदिद्वारा स्मृतिं चायेका; कामानि = ल्वःवंकीगु इच्छा याइगु क्लेशकाम व ल्वःवंके बहः इच्छा याये बहःगु आलम्बन कामगुणतयत्; परिवज्जये = स्वतन्त्र रूपं मुक्त जुइक छले याना चीका आलम्बन कामगुणतयत्; पहाय = त्याग याना; ओघं = प्यंगू ओघ संसार बाढीयात; तरे = अतिक्रमण याना तरे यायेमाः । किमिव = गुकथं धाःसा; नावं सित्वा = लः दुहाँ वनाच्वंगु नांचां लः वांवां छ्वया; पारगू इव = याउँसे च्वंगु नांचां छखे पारी थ्यंक पार तरे याना वंम्ह व्यक्तिथें; नावं = क्लेश लखं जाया च्वना इयातुसे च्वंगु आत्मभाव धयागु नांचित; सित्वा = भाविता याना स्मृतिं चायेकेगुद्वारा क्लेश लः वांवां छ्वया; पारगू = निर्वाण धयागु उखे पारी थ्यंक थ्यंका पार तरे जूगु; भवेथ्य = जुइमाः । वा = धात्थें तरे जुइक दिपा मदयेक स्वाकं भाविता याना स्मृतिं चायेका उद्योग व अभ्यास यायेमाः धका कना बिज्याःगु अन्तिम गाथा अनुसार खँ थुया वया स्मृतिप्रस्थान भावनायात वृद्धि जुइका च्वंच्वन । उकथं वृद्धि जुइकु जुइकुं विपश्यनाज्ञान श्रोतापत्तिमार्गफल ज्ञानत उत्पन्न जुया वया ब्रम्ह कलाः भात निम्हं श्रोतापन्न जुयावन ।

उगु अन्तिम गाथा अनुसारयागु स्मरणिकात ला

“भाविता याना स्मृतिं चायेका; याना परित्याग कामत ।

फइगु जुल तरे याये; प्यंगू बाढी पुला वना ॥

नांचां वां वां छ्वया लःत; च्वंका अःपुसे याउँसे ।

थ्यंके माल उखे पारी; निर्वाणयसं सिच्चुक ॥

इपिं स्मरणिकात धायेमाली—

“भाविता याना स्मृतिं चायेका; याना परित्याग कामत ।

फइगु जुल तरे याये; प्यंगू बाढी पुला वना ॥

नांवां वां वां छ्वया लःत; च्चंका अःपुसे याउँसे ।
थ्यंके माल उखे पारी; निर्वाणय्त्सं सिच्चुक ॥”

सुत्तनिपात पालि अष्टकवर्गयागु न्हापांगु गाथा ६-पु दुगु
कामसुत्तन्त उपदेश पूवन । आः उपदेश क्वचायेका छ्वये ।

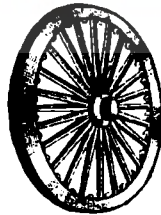
अन्तिम उपदेश निगमन

धुगु कामसुत्तन्त उपदेशयात गौरव पूर्वक न्यना लुमंका च्वनागु
धर्मश्रवण कुशल चेतनातय्गु आनुभाव प्रभावया कारणं उपदेश श्रोतागण
समूह सत्पुरुषपिसं कामगुणया दोष दुर्गुणतय्त् भाविता याना खंके फया
कायानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान, वेदनानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान, चित्तानुपश्यना
स्मृतिप्रस्थान, धर्मानुपश्यना स्मृतिप्रस्थान धयागु स्मृतिधर्मद्वारा भाविता
याना चायेका वृद्धि याना यंके फया विपश्यना ज्ञानक्रम आर्यमार्ग
ज्ञानक्रमद्वारा संसारयागु उखे पारी समान जुयाच्चंगु निर्वाण पवित्र
सुखयात द्रुतगतिं थ्यंका साक्षात्कार याना काये फयेमाल ।

साधु ! साधु !! साधु !!!

कामसुत्तन्त उपदेश क्वचाल

२०५५/१२/१७

भाय् ह्यूम्हसिया मेमेगु सफूत पिदने धुंकूगु

१. पायासि सुत्त (अनु.)
२. तथागतया न्हापांगु उपदेशः
धर्मचक्र प्रवर्तन सूत्र
३. यःम्ह म्ठ्याय् (उपन्यास)
४. अभिधम्मत्थ-संगहो, भाग-१
५. नेपाःमि व बर्मी लिसे स्वापु
६. केही बौद्ध गीतहरू (सम्पादन)
७. अहिंसा विजय
८. त्रिरत्न गुणानुस्मरण
(केही बौद्धगीत सहित) सम्पादन
९. राहुलयात तथागतया उपदेश
१०. गुपु जातक मुना
११. पञ्चशीलया महत्त्व
१२. विश्व धर्म प्रचार देशाना, भाग-१
१३. विश्व धर्म प्रचार देशाना, भाग-२
१४. लुम्बिनी विपश्यना
१५. पुण्य-पुष्प (फिफवः स्वी)
१६. उत्पलवर्णा स्थविरा (द्वितीय संस्करण)
१७. बम्मिक सुत्त
१८. संक्षिप्त भावना निर्देशिका (सम्पादन)
१९. संक्षिप्त भावना विधि
२०. दृष्टि व तृष्णा ल्यहें थनेगु उपदेश
२१. पद्दान पालि
२२. उभय पातिमोक्ख
२३. महास्मृतिप्रस्थान सूत्र
२४. तथागतया अमूल्य उपदेश
२५. दुश्चरित्र अपराध भय विमुक्ति उपदेश
२६. सचित्र गार्हस्थ्य प्रतिपत्ति उपदेश
२७. जीवनया समस्या
२८. साँचो प्रेम गर (?)
२९. अभिधम्मत्थ-संगहो (सम्पूर्ण)

३०. महानसल्लेख सूत्रोपदेश; भाग-१
३१. महान सल्लेख सूत्रोपदेश; भाग-२
३२. बुद्ध र बुद्धवाद; भाग- १
३३. कर्म र मनुष्य
३४. श्रेष्ठ पवित्र श्रोतापन्न
३५. मरण ! दो तये व भी ?
३६. दुदंगु जीवनया मू
३७. परित्राण (शब्दार्थ, भावार्थ व्याख्या सह)
३८. महान धर्मचक्र सूत्रोपदेश (व्याख्या सह)
३९. जीवनको सफलतातिर अगाडि बढ
४०. प्रतीत्य समुत्पाद महान उपदेश
(व्याख्यात्मक) भाग-१
४१. कामसुत्तन्त देशाना (छिगु ल्हाती)

पिदिनिगु इवल्य्

१. अभिधर्मः परिचय
२. व्यावहारिक अभिधर्म
३. प्रतीत्य समुत्पाद महान उपदेश
(व्याख्यात्मक) भाग-२
४. अनात्म लक्षण सूत्रोपदेश (व्याख्यात्मक)
५. बुद्ध र बुद्धवाद; दोश्रो भाग
६. बुद्ध र बुद्धवाद; तेओ भाग
७. ज्ञानक्रम उपदेश
८. कथावस्तुहरूद्वारा देशित अनुशासनहरू